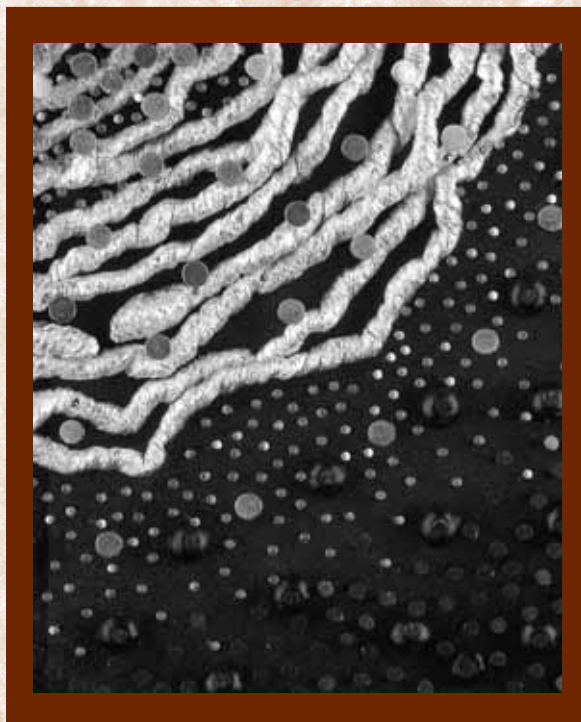

MAGYAR IPARMŰVÉS ZET

HUNGARIAN APPLIED ARTS

ÖTVÖSSÉG
FÉM MŰVÉSSÉG
BELSŐÉPÍTÉS ZET
DÍSZLET- ÉS
JELMEZTERVEZÉS
TEXTILMŰVÉS ZET
GOBELIN
BŐRMŰVÉSSÉG
KERÁMIA
PORCELÁN
ÜVEG
ALKALMAZOTT GRAFIKA
IPARI FORMATERVEZÉS
MŰVÉS ZETELMÉLET
RESTAURÁLÁS
OKTATÁS
MŰHELYEK
GYŰJTEMÉNYEK
KIÁLLÍTÁSOK
SZAKIRODALOM

Remsey Flóra: Mikrokozmosz IV. (részlet) /
Flóra Remsey: Microcosm, IV (detail)

GOLDSMITH'S ART
METALWORK
INTERIOR DESIGN
STAGE AND
COSTUME DESIGN
TEXTILE ART
TAPESTRY
LEATHER DESIGN
CERAMICS
PORCELAIN
GLASS
APPLIED GRAPHICS
INDUSTRIAL DESIGN
ART THEORY
RESTORATION
EDUCATION
STUDIOS
COLLECTIONS
EXHIBITIONS
LITERATURE

2013/1

Főszerkesztő:
KISS ÉVA művészettörténész

Szerkesztőbizottság:
DÁVID KATALIN művészettörténész
ÉRNYEY GYULA designer, szaktörténész
FELEDY BALÁZS művészetkritikus
MEZEI GÁBOR belsőépítész
N. DVORSZKY HEDVIG
művészettörténész
SCHRAMMEL IMRE
keramikus és
porcelántervező
SIMON KÁROLY designer

Olvasószerkesztő:
ANTAL MARIANN

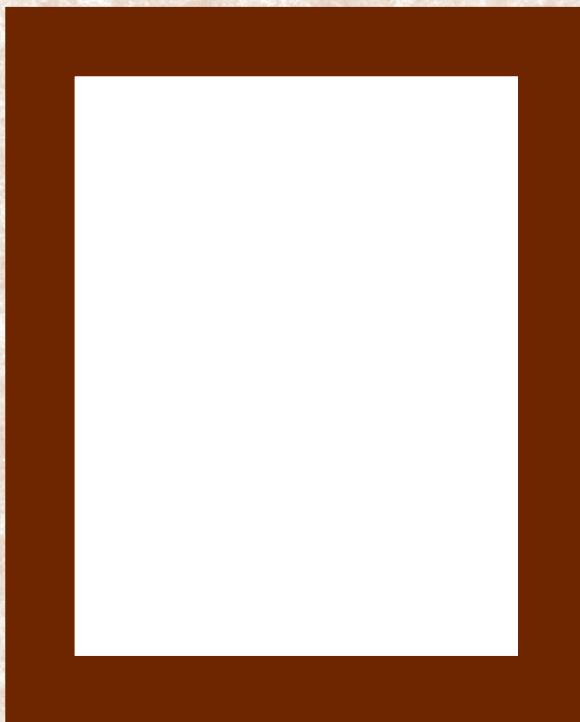
Hírszerkesztő:
NAGY FRANCISKA

Fordító: MENTE ÉVA

Felelős kiadó:
Nemzeti Művészeti és
Kulturális Kapcsolatok
Alapítványa,
KISS JÓZSEF

Lapalapítók:
FEKETE GYÖRGY
N. DVORSZKY HEDVIG
SCHRAMMEL IMRE

Szerkesztőség:
1091 Budapest, Üllői út 33–37.
(az Iparművészeti Múzeum épületében)
Telefon: 218-7582
Fax/üzenetrögzítő: 218-7582
Adminisztrátor: Horváth Róbert
Fogadóórák: kedden és csütörtökön
10-től 12 óráig

**Évente tízszer megjelenő művészeti folyóirat
Új folyam 20. – 2013/1 (január–február)**

**E számunk megjelenését
a Nemzeti Kulturális Alap
Folyóirat-kiadás Kollégiuma
támogatta.**

ISSN 1217-839X

E-mail cím:
magyariparmuveszet@gmail.com

E szám lapzártája:
2013. január 31.

A folyóiratban megjelent
illusztrációkat a szerkesztőség
digitálisan is megőrzi,
a kéziratokat azonban
nem tárolja
és nem küldi vissza.
A leadott képanyag
a megjelenés után
a szerkesztőségben
személyesen visszakérhető,
csütörtökön
10 és 12 óra között.

Tervezés:
Tandem Stúdió
(tandemgrafika.hu)

Nyomás:
Stoffel és Társai

A folyóiratban közölt szövegek
és fotók szerzői jogvédelem
alatt állnak. Utánnymásuk,
fénymásolóval való
sokszorosításuk csak a kiadó
előzetes hozzájárulásával
engedélyezett.

A lap előfizethető
a Nemzeti Művészeti és
Kulturális Kapcsolatok Alapítványa
10402166-21629389-00000000
csekkszámán vagy a szerkesztőségtől
kért postautalványon.

Előfizetési díja egy évre 7500 forint.

Tisztelt Olvasó, kedves Munkatársaim! (<i>Fekete György</i>).....	2
Kedves Olvasó! (<i>Kiss Éva</i>).....	3

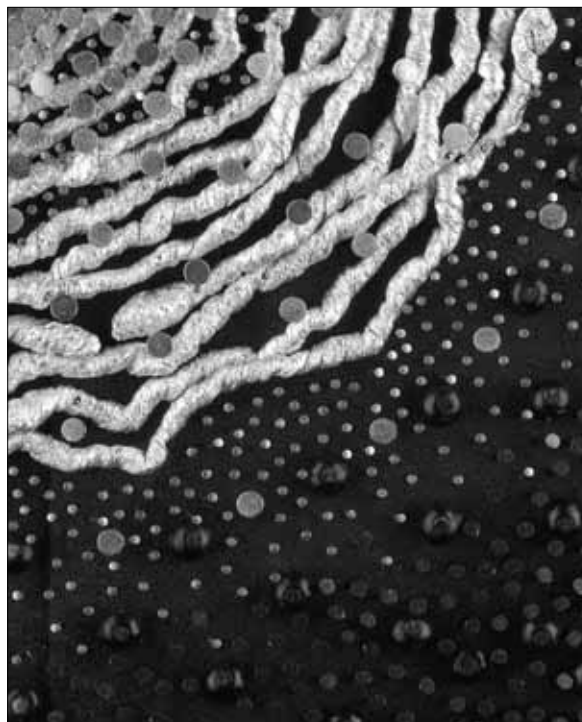
KIÁLLÍTÁSOK – MŰHELYEK

A halasi csipke – Népművészet vagy iparművészet? Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban (<i>Erdei T. Lilla</i>)	4
Fából vaskarika... Remsey Flóra kárpitművész síkplasztikái a Budai Klub-Galériában (<i>Feledy Balázs</i>)	9
A magyar art deco aranykapuja 100 éves a Városligeti fasori református templom (<i>Millisits Máté</i>)	17
XVIII. Országos Tervezőgrafikai Biennále a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban (<i>Molnár Kálmán</i>).....	23
Sárváry Katalin textilművész alkotótevékenységének és oktatómunkájának elismerése (<i>Bodnár Enikő</i>).....	30
Értékközzés megújuló formakincssel. Somogyi Pál belsőépítész vendégfogadó helyei (<i>Gyürky András</i>)	35

KÖNYVEK – INFÓ

Tasnádi Zsuzsanna: Népviseletek és népelet a monarchiabeli képeslapokon (<i>Selmezi Kovács Attila</i>)	41
Szentkirályi Miklós: Gránátalma a szárnyasoltáron Egy restaurátorművész műhelytitkai (<i>Tiszavári Eszter</i>)	43
Tiffany, Gallé és a szecesszió mesterei. Kiállítás a budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből a római Musei Capitoliniban (<i>Takács Imre</i>)	45
Határhelyzet-határesetek. XVI. BOT – Belsőépítészek Országos Találkozója Zsenyén (<i>Gyürky András</i>).....	46
Magyar Iparművészet 2012. Tartalom- és képjegyzék	49

MAGYAR IPARMŰVÉSZEZET HUNGARIAN APPLIED ARTS

Dear Readers and Colleagues (<i>György Fekete</i>).....	2
Dear Readers (<i>Éva Kiss</i>).....	3

EXHIBITIONS – STUDIOS

Halas Lace—Folk or Applied Art? An exhibition at the Museum of Applied Arts, Budapest (<i>Lilla Erdei T.</i>)	4
Paradoxical. Low reliefs by tapestry artist Flóra Remsey at Budai Klub Gallery, Budapest (<i>Balázs Feledy</i>)	9
The golden gate of Hungarian Art Deco. The 100-year-old Calvinist Church in Városliget Avenue, Budapest (<i>Máté Millisits</i>)	17
The 18th National Graphic Design Biennial at the Munkácsy Mihály Museum in Békéscsaba (<i>Kálmán Molnár</i>)..	23
Laudation of textile artist Katalin Sárváry, appointed to Honorary Professor of Moholy-Nagy University of Art and Design, Budapest (<i>Enikő Bodnár</i>).....	30
Safeguarding traditions by renewing forms. Restaurants and hotels by interior designer Pál Somogyi (<i>András Gyürky</i>)	35

BOOKS – INFO

Zsuzsanna Tasnádi: Folk Costumes and Folk Life in Picture Postcards from the Austro–Hungarian Monarchy (<i>Attila Selmezi Kovács</i>).....	41
Miklós Szentkirályi: Pomegranate on the Winged Altar. Tricks of the Trade from the Studio of a Restorer Artist (<i>Eszter Tiszavári</i>)	43
Tiffany, Gallé and the Masters of the Art Nouveau from the Collection of the Budapest Museum of Applied Arts. An exhibition in the Musei Capitolini, Rome (<i>Imre Takács</i>).....	45
16th Conference of Hungarian Interior Designers (<i>A. Gy.</i>)..	46

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Tisztelt Olvasó, kedves Munkatársaim!

■ A *Magyar Iparművészet* című kulturális folyóirat köztudottan a legrégebbi olyan művészeti szemle, melynek szándékai, tartalmi felvetései híven követték a történelmi időt több mint száz éven keresztül. Folytonosságának csak a második világháborút követő évek voltak az akadályai.

Új életre 1993-ban kelt, Dvorszky Hedvig és Schrammel Imre segítségével, aminek éppen húsz esztendeje. A szerkesztés személyiségei azóta is állandó és változatlan közösséget alkotnak, ami a grafikai munkákra is vonatkozik. Mindezzel egy időben kialakult a szakíróknak is az a gárdája, amely a híradásokról folyamatosan gondoskodott. Közös reményünk volt és maradt, hogy a közlésre került eddig mintegy 1200 cikk és az azokat kísérő 8000 mű képes megjelenítése adjon átfogó és lehetőségeinkhez mérten objektív képet arról, hogy a magyar iparművészet mintegy tíz műfajában mi történt ezalatt: mit hoztak létre az alkotók, s ezeknek sorából mi válhat örökséggé. Ugyanakkor jelzést adhattunk arról is, hogy a világ vezető művészeti tendenciái miként voltak hatással a hazai szellemi területekre, és viszont.

Magam ez alatt a szerkesztői munka alatt a folyamatosságot tekintettem a szellemi élet legértékesebb tulajdonságának, s az újdonság iránti vágyaim is abból az álomból táplálkoztak, hogy a múltnak, a jelennek és a jövőnek csak együtt van igaz értelme.

Nem véletlen, hogy most vált számomra fontossá ez a kérdés, most, amikor minden energiámat lekötő vállalássá vált a Magyar Művészeti Akadémia elnöki tisztének betöltése. Ez a tevékenység – enyhén szólva is – legalább egy egész embert kíván. Fájó szívvel kell tehát megválnom a folyóirattal közös élet örömeitől, hogy ezentúl csak éber figyelője legyek mindannak, aminek két évtizeden keresztül pallérozója is lehettem. Ezúton köszönöm meg a kivételes képességű és felkészültségű olvasószerkesztő asszonynak, Antal Mariannak két évtizedes hűségét a laphoz, Anda Juditnak a körültekintő gazdálkodást, Menté Évának a kifogástalan angol fordítói munkát, Horváth Róbertnek a titkári munkát, és a kiadó alapítványnak a gazdasági körülmények gondozását.

Kiváló utódom, Kiss Éva művészettörténész vállalása a főszerkesztői teendők ellátására igazi ajándék, mivel a lap előlétele folytán több szakcikk megírásával affinitása a magyar iparművészet

különbéle műfajai iránt folyamatosan megnyilvánult. Ez is biztosítéka lehet az írás elején felvetett folyamatosság megőrzésének. Kívánok számára remek műveket, színvonalas értékeléseket, és megbízható munkatársakat, akik nélkül a folyóirat sikere aligha volna biztosítható.

Örülök annak, hogy a folyóirat évi tízszeri megjelenésének ideje végre elérkezett, és a 2013-as év első számában köszönhetem azokat az iparművész kollégáimat is, akiknek művei a lap színvonalát gazdagíthatják.

Biztos vagyok abban, hogy a magyar iparművészet „hajója” ezután is biztos vizeken viszi hírét mintegy tíz iparművészeti szakág magyar eredményeinek.

Köszöntéssel:

FEKETE GYÖRGY

Kedves Olvasó!

■ A *Magyar Iparművészet*, mely negyvenhét évfolyamon át volt krónikása a hazai tárgykultúrának, tervezőművészetnek és kézművességnek, 1944-ben a történelmi változások, megrázkódtatások közepette megszűnt. 1993 karácsonyára azonban „új folyam” indult, ismét *Magyar Iparművészet* címmel, mely az első mutatványszámban máig érvényes bevallott célja szerint „a folyamatosságot szeretné visszaállítani”.

2013 jubileumi év a *Magyar Iparművészet* történetében: az új folyam 20. évfolyamához érkezett. Az eltelt két évtized során a folyóirat alapító főszerkesztőinek, N. Dvorszky Hedvignek és Fekete Györgynek, valamint a szerkesztőbizottságnak, a szerzőknek és nem utolsósorban az alkotó művészeknek köszönhetően pótolhatatlan érték született a magyar kultúra palettáján. Jelentős kiállítások kerültek bemutatásra, a szakirodalom ismertetése és áttekintése mellett a jelen és a múlt értékeivel kapcsolatos tanulmányok láttak napvilágot a folyóirat hasábjain. Rendszeres folyóirat-szemle és programokkal kapcsolatos információk, diplomamunkák bemutatása, oktatás kérdéseivel kapcsolatos gondolatok kerültek közvetítésre.

Az iparművészet az a területe a művészetnek, amely életünk keretét alkotja, jelen van ünnepeinkben és hétköznapijainkban, s úgy van jelen, hogy nem is szerzünk tudomást róla, jelenléte mégis nélkülözhetetlen. Ez a nélkülözhetetlenség indokolja, hogy híradással szolgáljunk eseményeiről. Szeretnénk a tájékoztatást naprakészebbé tenni, ezért a 2013-as évtől kezdődően évente tíz alkalommal fogunk az Olvasók elé lépni. A húsz év tapasztalata, mely a lapalapító elődök munkája alapján összegezhető, segíteni fog abban, hogy tevékenységünket minél színvonalasabban folytassuk, sokszínűsége és szakszerűsége törekedjünk. Újításokat is szeretnénk bevezetni, de óvatosan, folyamatosan számítva az Olvasók visszajelzéseire is. Kiállítások és művészek bemutatása mellett hazai és határon túli művészeti eseményekről, évfordulókról, rendezvényekről is tájékoztatni fogjuk az érdeklődőket.

Mint a folyóirat új főszerkesztője szeretném a folyamatosságot és a színvonalat biztosítani a továbbiakban is, és munkatársaim, valamint a szakmai közönség bizalmát kiérdemelve minél vonzóbb fórummá tenni a *Magyar Iparművészetet*.

Tisztelettel köszöntöm valamennyi Olvasónkat, az alkotókat, szerzőket, és kérem támogatásukat ehhez a közös munkához.

KISS ÉVA

művészettörténész, főszerkesztő

A halasi csipke – Népművészet vagy iparművészet?

Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban

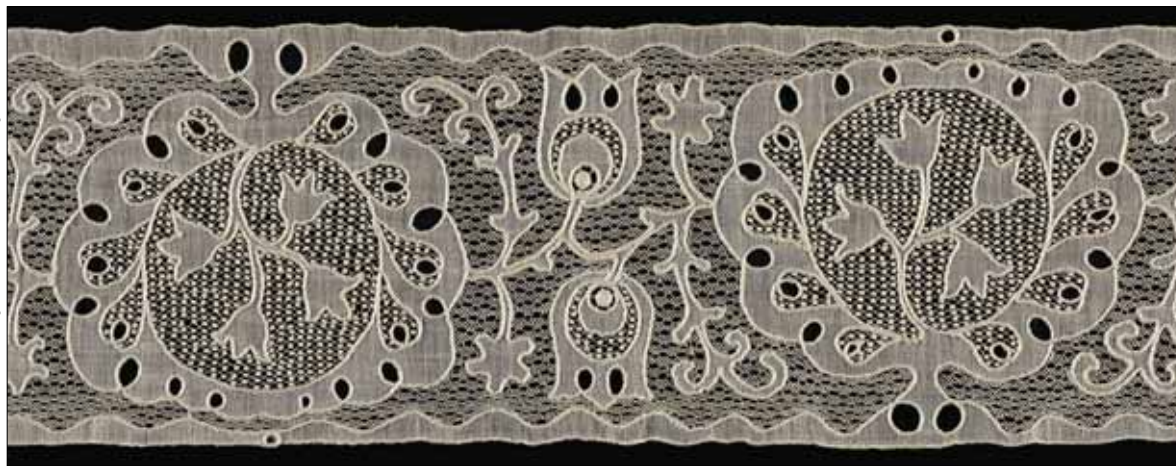
■ A halasi csipke alap gondolata az 1880-as években született meg, amikor – évszázados magyar hagyományokra alapozva, nyugat-európai minták alapján – a Felvidéken megalakult az első Állami Csipkeverő Tanműhely. Dékány Árpád, a halasi varrott csipke későbbi megalkotója is tevékenyen részt vett az iskola megszervezésében. Hasonló, szociális, gazdasági és művészi igényeket egyaránt szem előtt tartó csipkeműhelyt szeretett volna létrehozni Kiskunhalason a télen munka nélkül maradt szegény sorsú nők foglalkoztatására. Az új csipkével a nemesség, gazdag polgárság és egyház számára alternatívát szeretett volna kínálni a külföldről bejövő hatalmas mennyiségű gépi és kézi csipkével szemben. Emellett természetesen az export is vágyott cél volt.

Elképzelésével Dékány Árpád először a Kiskunhalasi Nőegylethez fordult, majd 1902 tavaszán családja és Zseny József, Pest vármegye jegyzőjének biztatására kezébe vette a kezdeményezést. Még az évben megrajzolta a halasi csipke első terveit, ezeket több sikertelen kísérlet után Markovits Mária fehérnemű-

varrónő tudta csak kivitelezni. A csipkék fő mintáit – a varrott csipkéktől szokatlan módon, Markovits Mária újításának köszönhetően – szövőöltéssel emelték ki, lábázásokkal vagy hálóval kapcsolták össze a minta-elemeket. A húszas évektől a minták egyre kisebbek lettek, karcsúbbakká és aprólékosabbakká váltak. A korábbi vastag lenfonalas, színes selyemfonalas és a vékony lenfonalas munkákból a divat változásai és a kivitelezés egyszerűsítése miatt a vékony lenfonalas csipkék technikája élt tovább. A szövőöltés (stoppolás) így kisebb felületre szorult vissza, és egyre nagyobb szerepet kaptak a változatos csipkeöltések, amelyeknek a száma meghaladt a hatvanat (!). Ezeket a csipkeöltéseket a csipkevarrók környezetükből vett hangulatos, népies nevekkel látták el, mint például ne-felejcses, szélmalom-vitorlásos, csokros, kerítéses, harangos.

A halasi csipkék terveinek legnagyobb részét és máig legtöbbet kivarrt darabjait férfiak készítették. Dékány Árpád mellett a legjelentősebb tervezők között tartjuk számon Tar Antalt, Stepanek Ernőt, az

→
Tarsolylap.
Terv: Stepanek Ernő /
Sabretache plate.
Design
by Ernő Stepanek
kivitelezés: 1930-as
évek (Iparművészeti
Múzeum, Budapest) /
manufactured: 1930s
(Museum of Applied
Arts, Budapest)

Fotó: Áment Gellért / Iparművészeti Múzeum, Budapest

Csipkeszegély.
Terv: Stepanek Ernő /
Lace edging. Design
by Ernő Stepanek
1920-as évek (Ipar-
művészeti Múzeum,
Budapest) / 1920s
(Museum of Applied
Arts, Budapest)

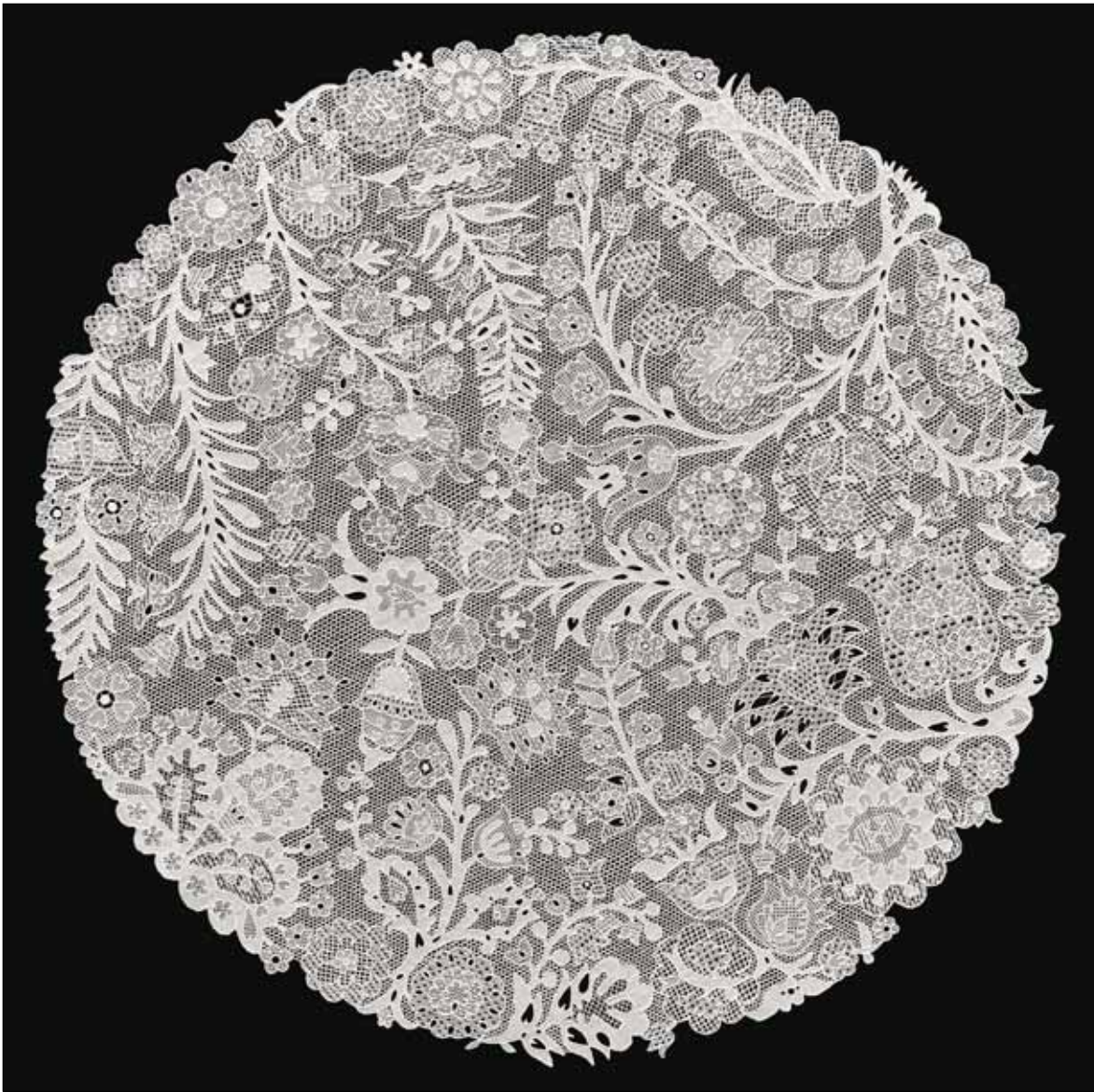

ötvenes évekből Tóth Bélát és Molnár Bélát. A női tervezők közül Bazala Béláné Gábris Ilona, Pongrácz Margit, Rucsinszky Anna, Esztergominé Nagy Kálózi Lili és jelen korunkban Bródi Mária nevét kell kiemelni. A tervezők nagy része képzett rajztanár vagy textilművész volt, de csupán egy részük értett a csipkék kivarrásához. Ezért a tervek egy részében csak a kontúrvonalakat rajzolták meg, a kivarrást nem jelölték. Ez nagy szabadságot adott a csipkevarróknak,

így – bár minimális mértékben, de – saját egyéniségüket, ízlésüket is bele tudták vinni a munkába. Két egyforma csipke nem készült, az öltések számtalan variációs lehetőségének köszönhetően. A csipke készítésénél tehát különvált a tervező(művész) és a kivitelező(mester) tevékenysége, mégis a másik fél munkáját alkotó módon ki tudták egészíteni vagy adott esetben módosítani.

„*Dékáni nagyon is jól tudja, hogy az ilyen munkában a népiességből sokszor elég egy szemernyi, amit inkább sejtünk, érzünk, mint tisztán látunk*” – írta 1905-ben Éber László a *Magyar Iparművészet* hasábjain. Ez a „szemernyi népies hatás” végigkísérte a halasi csipke évszázados történetét, hol a szecesszió, hol a barokk, az art deco, a szocialista művészet vagy akár napjaink csipkéinek adva egyedi színezetet.

A csipke leggyakoribb mintaelemei a rendkívül változatos formában ábrázolt virágok voltak. A lágyn hajló szecessziós virágoktól az egymás mellé sorakoztatott magyaros virágbokrokra vagy a buján kanyargó leveles-virágos ágakon át az aszimmetrikus virágkompozícióig rendkívül széles volt a skála. A virágok számos fajtája felfedezhető a változatos darabokon, például margaréta, csillagvirág, gyöngyvirág, krizantém, békavirág. Az állatábrázolások is jelentős szerepet kaptak. A szarvasokat, pávákat, galambokat, fecskéket szegélycsipkébe, terítőbe, faliképekbe komponálva általában párosával ábrázolták. A magyar népművészetben ismeretlen lepkék önálló darabként jelentek meg. Az egyházi használatra szánt oltárterítők, úrasztalterítők, miseingek szegélyének szánt darabokon keresztet, lélekgalambok, angyalok és Jézus, Mária, Pax feliratok láthatók. A különálló keresztet, Jézus szíve ábrázolások a harmincas évek kedvelt apró ajándéktárgyai voltak. A halasi csipke különleges eleme a zsinórozások csipkébe való beemelése. A dekoratív vitézkötések a csipkeminta közép motívumát képezték, a változatos vonaljátékok, kisebb hurkos vonalvezetések, sűrűn egymás mellé állított hármas hurkok elsősorban a szélek dekoratív díszül szolgálta. A stilizált, népviseletbe öltöztetett lány- és fiúalakok kedveltek sormintaként, magányosan, de változatos életképek, jelenetek szereplőiként is, leggyakrabban virágfüzerek gyűrűjében. A harmincas években a vi-

Virágos terítő.
Terv: Tar Antal /
Tablecloth with flowers.
Design by Antal Tar
[1938] kivitelezés:
2000 körül (Halasi
Csipke Alapítvány) /
manufactured c. 2000
(Halas Lace
Foundation)

rágkeretbe komponált városi, vármegyei és nemesi családi címerek voltak divatosak a család ősiségének megerősítésére. Az ötvenes években a pártállami szimbólumok, jelképek képezték a csipkék központi mintáját. Így került a magyar címer, az ötágú csillag,

a sarló, a kalapács, a búzalkalász mellett a traktor vagy a földgolyó rajza is a halasi csipkébe.

A halasi csipkét rendkívül sokoldalúan alkalmazták. A harmincas évekig elsősorban a csipke klasszikus felhasználásához igazodva főként öltözetkiegészítők, vi-

lági és egyházi használatra szánt csipkeszegélyek, női gallérok, zsebkendők, sáldíszek, zsabók, legyezők, tarsolyok, kocsitakarók készültek belőle. Az első világháború után a felhasználás fokozatosan a lakberendezésre tevődött át, a keresztelőruhák mellett leginkább kisebb-nagyobb terítők, csipkeképek és címerek írá-

nyába tolódott el. Napjainkban főként terítők, illetve kisebb képek, ékszerek formájában keresett, de a régi csipkék új felhasználásban – például gallérként, vállfodorként – való alkalmazása is érdekes megoldás.

A halasi csipke művészeti besorolása a kialakulása óta nem volt egyértelmű. Egyszer a népművészet,

Agancsos-zsinóros csipkeszegély.

**Terv: Dékáni Árpád /
Lace edging with
antlers and strings.**

Design by Árpád Dékáni
[1903] (*Iparművészeti
Múzeum, Budapest*) /
(*Museum of Applied
Arts, Budapest*)

Páros galambos csipkeszegély. Terv: Dékáni Árpád / Lace edging with a pair of doves.

Design by Árpád Dékáni
[1902] (*Iparművészeti
Múzeum, Budapest*) /
(*Museum of Applied
Arts, Budapest*)

Fotó: Áment Gellért / Iparművészeti Múzeum, Budapest

Fotó: Áment Gellért / Iparművészeti Múzeum, Budapest

máskor az iparművészet körébe sorolták az iparművészeti munkákon megjelenő népies hangulatú mintaelemek, illetve az azt szervezett háziipari keretek között készítő falusi asszonyok miatt.

Mint látható, a halasi csipke tudatos tervezés és készítése technikai kísérletezés eredménye. Művész és mester közös munkája alapján jött létre, s az adott korok tervezői a kor követelményeinek és saját ízlésüknek megfelelően fejlesztették tovább az évtizedek alatt. Készítésével a cél a szegény asszonyoknak munkalehetőség biztosítása volt, később pedig mint hungarikumnak a fennmaradása. A halasi csipke sohasem volt része a népművészetnek, bár egyes elemeit abból emelték át a tervezők és alakították a csipke sajátosságaihoz. A halasi csipke tehát iparművészetnek tekinthető.

ERDEI T. LILLA

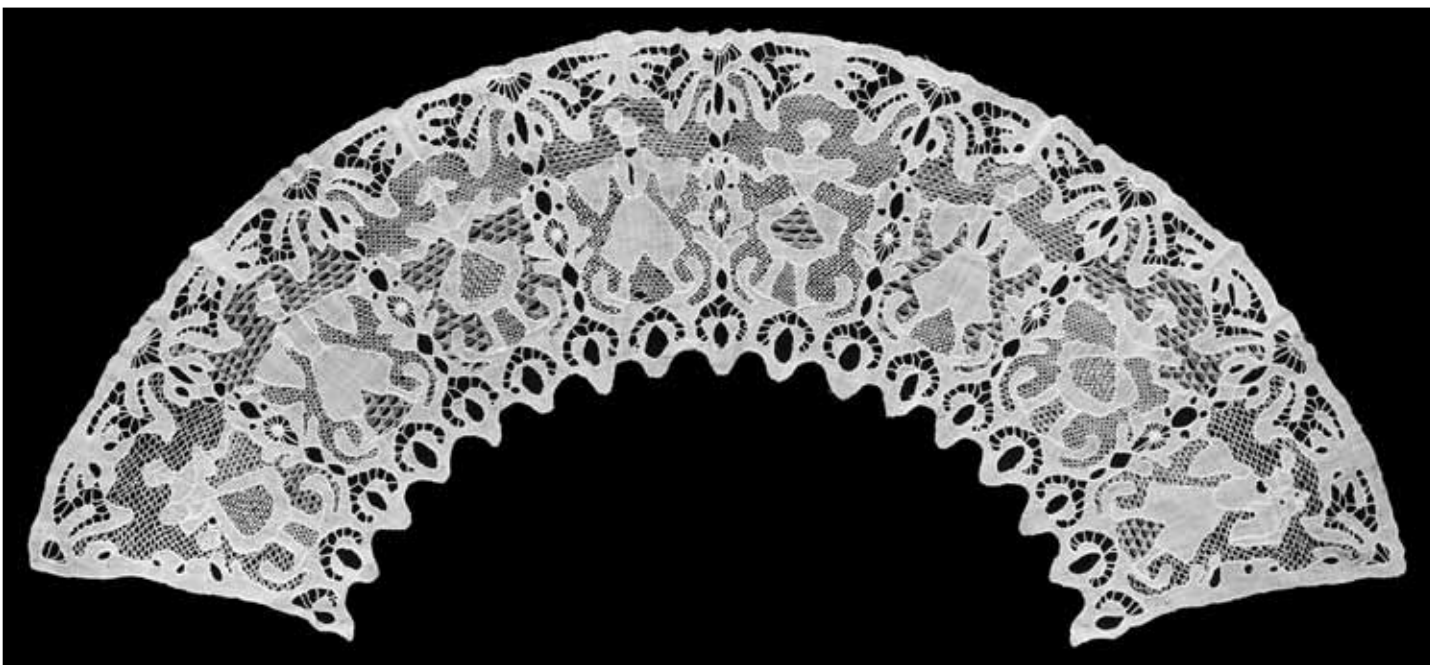
muzeológus-etnográfus, a kiállítás kurátora

(*Cérnába szőtt évszázad – 110 éves a halasi csipke. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012. december 13–2013. február 24.*)

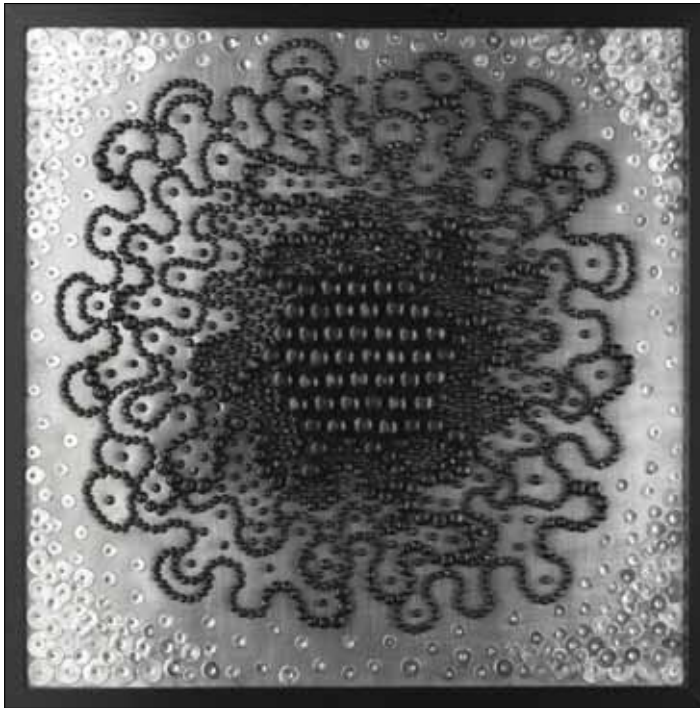
Páva. Terv: Bródi Mária / Peacock. Design by Mária Bródi [2001] (Halasi Csipke Alapítvány) / (Halas Lace Foundation)

Legényes és leányos legyezőcsipke. Terv: Dékányi Árpád / Fan lace with lads and girls. Design by Árpád Dékányi [1903] kivitelezés: 1909 (Iparművészeti Múzeum, Budapest) / manufactured: 1909 (Museum of Applied Arts, Budapest)

Fából vaskarika...

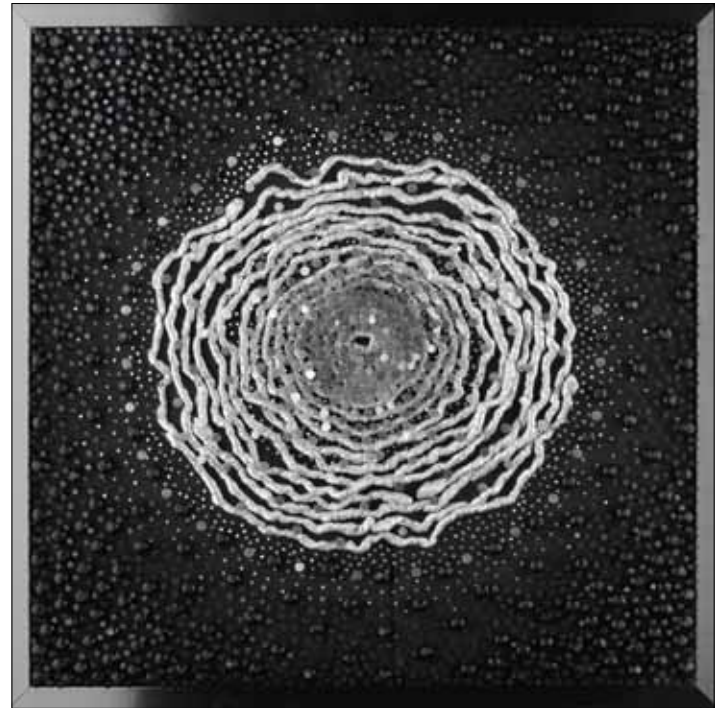
Remsey Flóra kárpitművész síkplasztikái a Budai Klub-Galériában

Fotó: Szesztay Csánád

Remsey Flóra: Mikrokozmosz III. / Flóra Remsey: Microcosm, III

[2012] *fém, fa, egyéni technika / metal, wood, individual technique* [50x50 cm]

Fotó: Szesztay Csánád

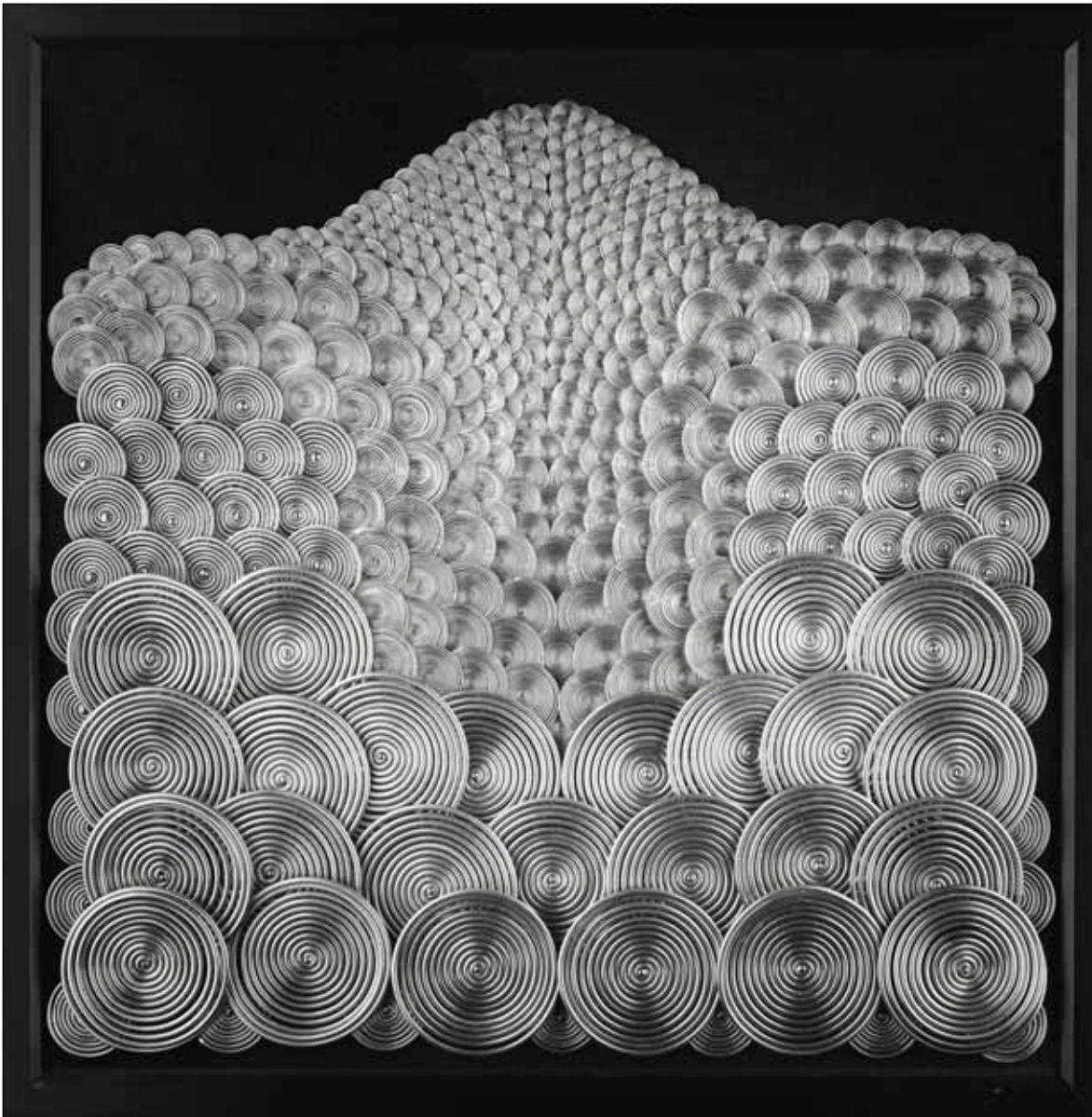
Remsey Flóra: Mikrokozmosz IV. / Flóra Remsey: Microcosm, IV

[2012] *fém, fa, csiszolóvászon, egyéni technika / metal, wood, sand-cloth, individual technique* [50x50 cm]

■ Különlegesség, hogy a kárpitművész tulajdonképpen fémművész, vagy az is, mert a Budai Klub-Galériában kiállított munkáinak mindegyike (!) fémeket tartalmaz, illetve dehogy tartalmaz, hanem döntően fémre épül, tudományoskodóan fogalmazva, ez a művek attribútuma. Van ugyan olyan munkája, melyben a fémhuzal anyagot szövésre (!) alkalmazza. Vannak is ilyen című művek a kiállítótér hátsó fertályában: *Fémszövés-tanulmányok*, de aztán fémfelületek állnak előttünk csigaformákból, sok kis kerek motívumból, szög- és szegecsfejekből, aztán még más anyagokból

is. Ezek a síkplasztikák nagy erővel hatnak ránk. De mit is csinál Remsey Flóra? Fémhuzal anyagból készített kárpitot. Mi ez? Ez bizony *contradictio in adiecto*. Önellentmondás. Akkor állíthatjuk, mondhatjuk, amikor egy dolgot olyan tulajdonságokkal hozunk kapcsolatba, amelyek annak lényegével ellenkeznek. Olyan állítás, amely önmagában hordja cáfolatát. Hogy mondjuk ezt magyarul? Fából vaskarika.

Nos, igen: Remsey Flóra erre képes. Fémből „sző”, amelyből – és azért ez is fontossá válik: nem sodronyíng lesz, nem középkori harcok katonai felszerelése,

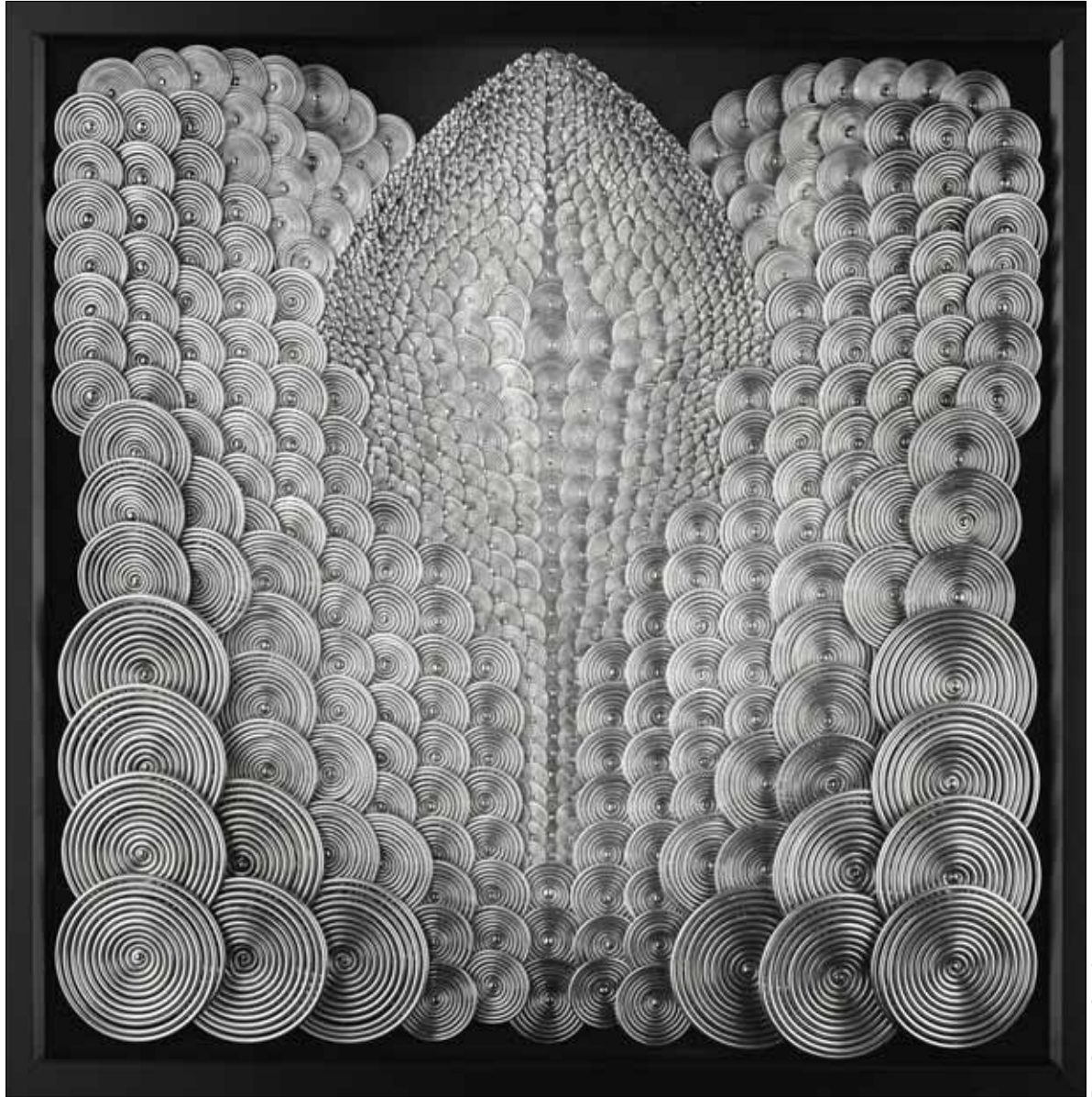
Remsey Flóra:
Ahogy nő I. /
Flóra Remsey:
Growing, I
[2009] *fém, fa,*
csiszolóvászon, egyéni
technika / metal,
wood, sand-cloth,
individual technique
[50x50 cm]

hanem – műtárgy keletkezik, sőt kárpit jellegű műtárgy, s ez ebbéli minőségében igen ritka. Sőt képes a fém tulajdonságait nem csak átformálni, de átfordítani, hiszen például *Selyemút* című munkája a letapo-

sott, puha füvek, a szelek és vizek által lefektetett növények selymes hatását kelti. Mindez trouvaille, s valami különös és egyedi filozófiát sejtet. A művészt általában egy idea mozgatja, és ehhez választja meg

az anyagát, s Remsey Flóra képes megfordítani (igaz: nem teszi irreverzibilissé) ezt a megszokott, közismert sorrendet és alkotói magatartást, s nála az anyag az első, a determináns, s ez szublimálódik át eszmévé,

eszméiséggé, ráadásul egészen egyénitetten: költőivé. Remsey Flóra nemcsak *Varázsló* című művet készített legújabbban, hanem ő maga egy varázsló, akinek köpönyegéből kihullanak a fémből alkotott, munkált,

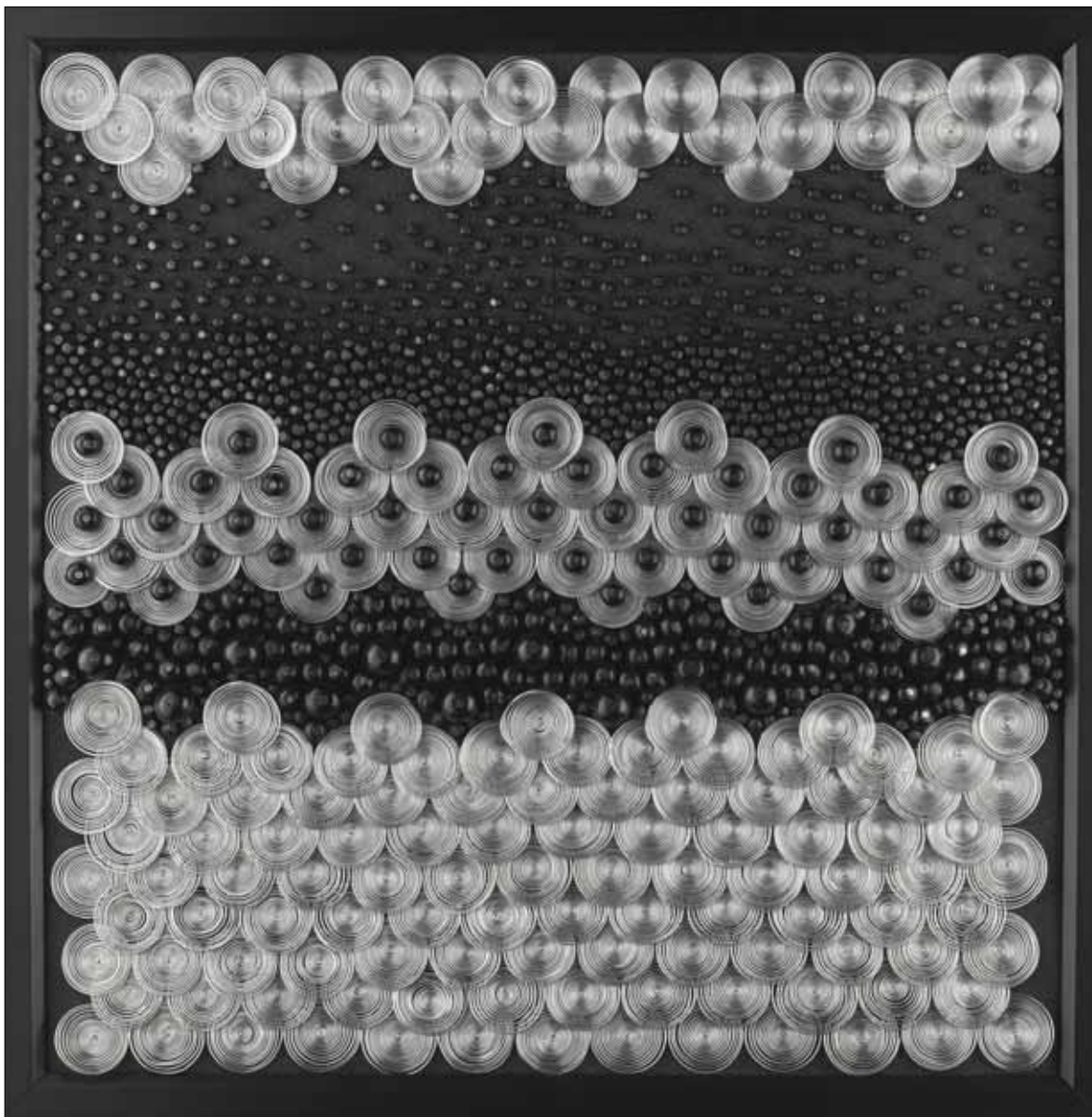

Remsey Flóra:
Ahogy nő II. /
Flóra Remsey:
Growing, II
[2009] *fém, fa,*
csiszolóvászon, egyéni
technika / metal,
wood, sand-cloth,
individual technique
[50x50 cm]

Fotó: Szeszlay Csinnád

szerelt tárgyai. Persze mindennek hosszas előzményei is vannak. A hagyományos kárpitszövés anyagai mellett már régebben, az 1990-es évektől kezdve megjelennek munkáin más anyagok. Finoman alkalmazza

például az ezüstpapírt. S az amúgy ezüstös árnyalatú fémmunkák mégis, mégis: organikus gyökerezettségű művek. S a fémes-fényes-ezüstös felületek a precíz megmunkálással, az aprólékos és szívós formaképzés-

Fotó: Szesztay Csánád

Remsey Flóra:
Mikrokozmosz I. /
Flóra Remsey:
Microcosm, I
[2009] *fém, fa,*
csiszolóvászon, egyéni
technika / metal,
wood, sand-cloth,
individual technique
[50x50 cm]

Remsey Flóra: Mikrokozmosz II. / Flóra Remsey: Microcosm, II

[2010] *fém, fa, csiszolóvászson, egyéni technika / metal, wood, sand-cloth, individual technique* [50x50 cm]

sel képesek átranzponálódni vízzé, holdfényé, virággá, mikrokozmoszá... Szövött kárpitjain a virágok, növények is sajátos formákkal bontakoznak ki, de igen szuggesztíven. S meglepő módon szinte verdüre-ré válnak, melyek zöld árnyalatú, túlnyomóan növényi díszítésű szövött falkárpitok voltak a 15. század reneszánszában, s céljuk a természetes lombokkal feldíszített fal helyettesítése volt. No, az ő munkái is behozzák a természetet, de nem közhelyes, nem megszokott megoldásokkal, s ami nagyon lényeges: sosem a részleteket kibontva, hanem az egyetemeset. Ezt szuggerálják erőteljesen *Valahonnan valahová* cí-

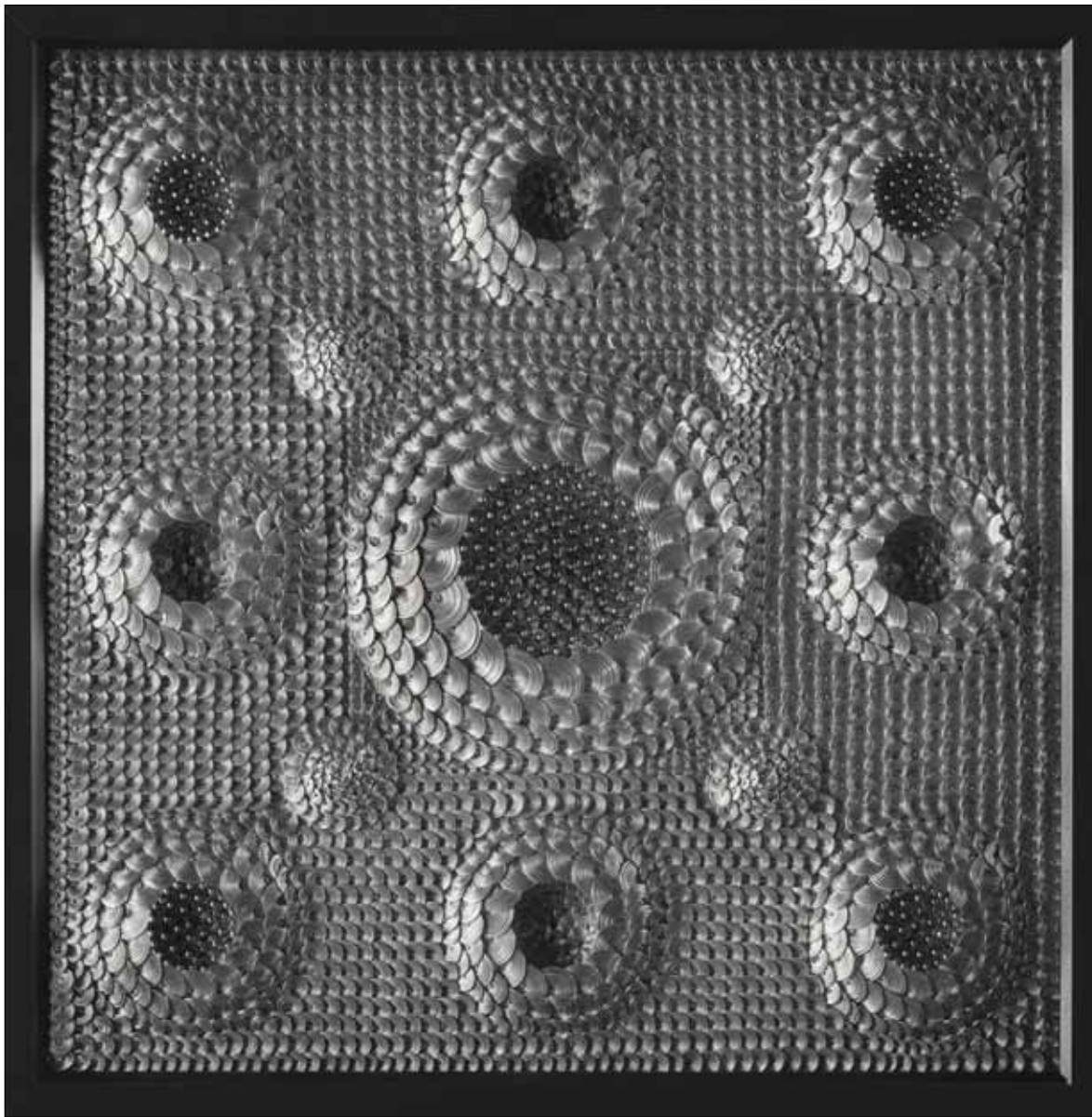
mű művei. Az egyik organikus, szabálytalan, vagy inkább így pontos: nem geometriai formákkal vezet minket a végtelenbe. A másik vertikális kompozícióban jelentősége van a lentől felfelé, a földből az ég felé, az anyagból az eszmébe haladásnak. Ez az univerzum iránti vonzódás nála pedig mindig lírai, költői megalapozottságú és poézissal teli. Nagy munkáinak címei korábról is ezt mutatják. *Csigás szőnyegét* 1976-ban szőtte, s a csiga motívuma ma is meghatározó jelvilágában, de az előzőeket fejezi ki, hogy 1985-ben *Fény fája, árnyék fája* címmel készített kárpitot, 1989-ben készült el a *Vízililiom*, 1992-ben a *Földgolyórend*, s mennyire kifejező: 2000-ben a *Boldog tájak...* A természet költői értelmezése áll tehát közel hozzá, s ebben a változások ellenére, munkásságában van folyamatosság.

Például itt van a kiállításon fémmunkaként a nagyon plasztikus és megragadó *Abogyó nő I. és II.* De már 1990-ben készített *Magtörténet* című munkát *Alvó mag, Kezdet, Átszerveződés* részelemekkel. A fejlődés, a metamorfózis mindig foglalkoztatta. S ez a líraiság, olvasottság intellektuális mélységet takar. S ha ennek egyik szellemi gyökerét keressük Remsey Flóra szellemi érdeklődésében, akkor rátalálunk Francis William Bainre, erre a 19. század második felében született, s a 20. század derekáig élt skót íróra, gazdaságtan-professzorra, aki hindu tárgyú műveivel keltett feltűnést, s a világ hosszú ideig úgy tudta, hogy történeteit szanszkritből fordította, de később kiderült, hogy valójában ezeket ő írta. Irodalmi értéke e műveknek azonban nem kérdőjelezhető meg, s a magyar fordítások értékét növeli, hogy azokat mind Baktay Ervin készítette. Bain írásai Remsey Flórának régi kedvencei. A történeteket most nem tudjuk felidézni, de tudunk idézni íráscímeiket, melyek jelzik az író fantáziáját. 1918-ban magyarra fordított kötetének címe *Holdsarló*, később írt művei: *Az éjbe merült nap, A Hajnal leánya, Az égszínkék ital, A testetöltött bó, Ami az álomban valóság.* Ezek mind-mind rokonságban vannak Remsey Flóra szellemi és vizuális világával. Említettem a *Holdsarló* című kötetet, s a kiállításon látható a kárpitművész *Holdzászló* sorozata, valamint a gyönyörű és legendás mese, *A Hajnal leánya* ihlette a tárlaton fő helyre került *Csétí virágai* című munkát.

Ez a meseszerűség és mesélőkedv sajátos emelkedettséggel áttevődik művészetébe is.

S azért ne felejtjük el: sok művészdinasztia van a 20. század magyar képzőművészetében, de az ő csa-

ládja egészen egyedi, különleges. Szülei is művészek, de már a nagyszülei is, sőt ők – a nagyszülők (Remsey Jenő és felesége) a gödöllői művésztelep alapítói. Unokatestvérei például a Pirk család tagjai, s így Gö-

Fotó: Szesztyay Csánád

Remsey Flóra: Díszkert
/ Flóra Remsey:
Ornamental Garden
[2012] *fém, fa, egyéni*
technika / metal,
wood, individual
technique [50x50 cm]

**Remsey Flóra: Víz /
Flóra Remsey: Water**
[2012] *fém, fa,
egyéni technika /
metal, wood,
individual technique*
[75x75 cm]

Fotó: Szesztay Csánád

döllő szinte egyé forr Szentendrével is. S persze ő maga is – hol is másutt – Gödöllőn született. Mindez azért fontos, mert a szecesszió sajátos, burjánzó, keleti és nyugati világból eredeztethető gazdag motívumvilága valahogy elér Remsey Flóráig is... Aki

természetesen a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnáziumba járt, s fontos: festő szakosként. Ma is hálás Basilides Sándor tanár úrnak, aki rajzolni tanította. A szintén legendás Berczik Árpádné volt az osztályfőnöke, s olyan osztálytársai voltak, mint Decsi

Remsey Flóra: Varázsló / Flóra Remsey: Magician
[2012] *fém, fa, egyéni technika /*
metal, wood, individual technique [132,5x121 cm]

Fotó: Szabó Sándor

Ilona, Flohr János, Hús Zoltán, Kisfaludy András, Osskó Judit, Péter Ágnes vagy Záborszky Gábor. Azután, újabb tanulmányok és gyakorlati felkészülést követően 1970 és 1975 között a Magyar Iparművészeti Főiskola következett, ahol mások mellett Nyerges Éva, Penkala Éva, Kun Éva, Orosz István volt évfolyamtársa. S bizony az sem mellékes, hogy férje, Anti Szabó János is kitűnő képzőművész, akivel együtt jártak a főiskolára, s akivel művészetükben is van közös vonás, vagy legalábbis érintkezés.

Egyébiránt fontos számára a szakmai közélet: aktív tagja a Gödöllői Iparművészeti Műhelynek, a Magyar Kárpitművészek Egyesületének (melynek korábbi közös munkáiban résztvevő volt), munkásságát Ferenczy Noémi-díjjal is elismerték.

Örülünk a fémből és textiltől alkotott kárpitoknak, egy egyéni és káprázatos mesevilág feltámasztásának, a fémből kárpitot teremteni képes Remsey Flóra új kiállításának, törekvéseinek.

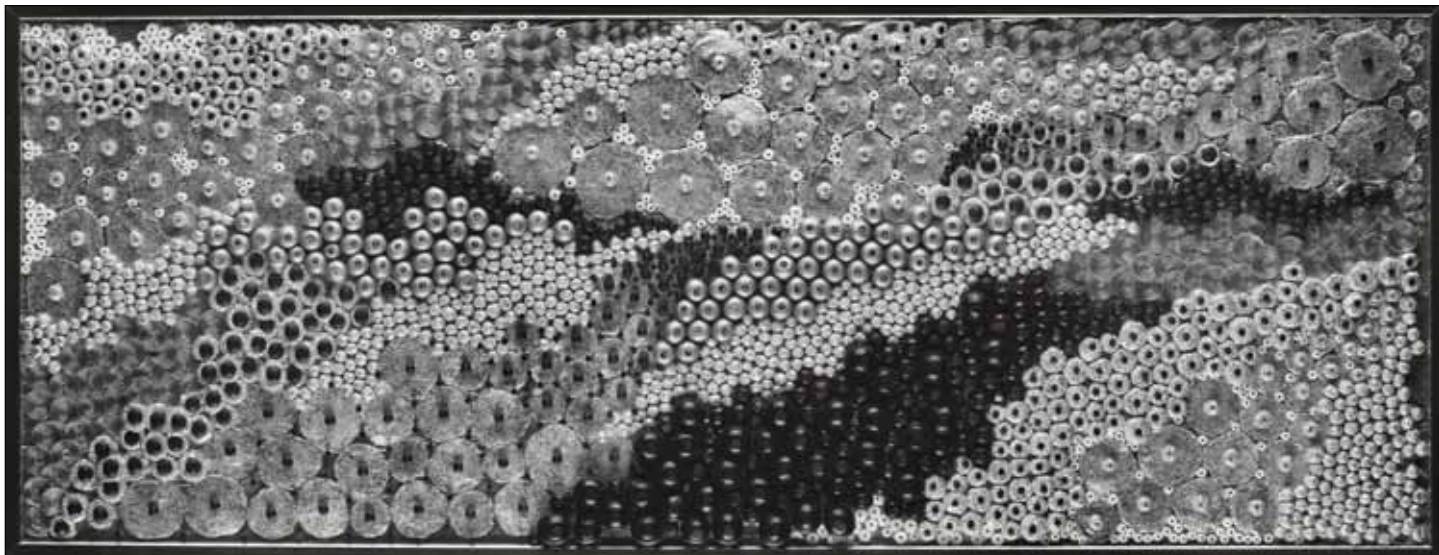
FELEDY BALÁZS
művészeti író

(Remsey Flóra kiállítása. Budai Klub-Galéria, Budapest, 2012. november 8–29.)

A kiállítási megnyitó rövidített, szerkesztett változata.

Remsey Flóra: Zajlás / Flóra Remsey: Ice Drift

[2010] *fém, fa, egyéni technika / metal, wood, individual technique* [30x80 cm]

Fotó: Szesztay Csánád

A magyar art deco aranykapuja

100 éves a Városligeti fasori református templom

■ Árkay Aladár) főműve, a fasori református templom a 20. század első harmadának kiemelkedő szakrális alkotása.

Az épület egyesíti magában a századforduló szecessziós magyar, angol, finn építészetének a népművészetből merítő gondolatait, és egyben a korai art deco stílusjegyeit is magára ölti.

A 19. század végére Budapest VI. és VII. kerületében a nagyarányú bérházépítkezések következtében a lakosság száma jelentősen növekedett. A VI. és VII. kerület Városliget felé eső utcáiban villasorok épültek, így Budapest elegáns nagypolgári negyede alakult itt ki. A városrész reformátusai számára az első isten-

tiszteletet 1892-ben tartották a skót misszió Erzsébet körút 7. szám alatti helyiségében. A környék reformátusai vasárnap esténként ezen a helyen gyűltek össze 1897-ig, amikor Izsó Miklós szobrászművész egykori, Rózsa utcai műtermét alakították át imaházzá. A hitélet itt 1897 karácsonyán kezdődött el.

Az egyházközség megalapítására 1903-ban került sor, Erzsébet–Terézvárosi Parochiális Kör néven. A gyülekezetet szervező Kovács Emil, mint a terület lelki gondozásával megbízott, a Kálvin téri (akkori írásmóddal Calvin téri) egyházközség lelkipásztora, 1901-től látta el feladatát. A templomépítés céljára 1903-ban gyűjtés indult. Laky Adolf) ékszerész 1908-

Városligeti fasori református templom, főhomlokzat (részlet), Budapest. Zsolnay kerámiával burkolva. Építész: Árkay Aladár / Main front (detail). Calvinist Church, Városliget Avenue, Budapest. Covered with Zsolnay ceramics. Architect: Aladár Árkay [1913]

Fotó: Mattyasovszky Zsolnay Eszter

ban 300 ezer koronás adományával jelentősen segítette az építkezés megkezdését, ugyancsak 1908-ban a székesfőváros telket adományozott a Terézvárosban az építendő templom számára. A következő évben tervpályázatot írtak ki, ám a telek kicsinynek bizonyult „megfelelő megjelenésű és elhelyezésű templom építéséhez”. Hosszú egyeztetés után a telket a főváros visszavette és helyette 200 ezer korona építési segílyt adott. Ezt követően az egyházközség megvette a jóval kedvezőbb fekvésű Városligeti fasor 7. szám alatti telket 26 ezer koronáért. Több sikertelen tervpályázat után Árkay Aladár tervei szerint indult meg a templom építése 1911. július 24-én. Felszentelése 1913. június 1-jén Baksay Sándornak, a Dunamelléki

Fotó: Millisits Máté

Festett üvegablak, Városligeti fasori református templom, Budapest. Terv: Árkay Aladár, kivitelezés: Róth Miksa műhelye / Stained glass window. Calvinist Church, Városliget Avenue, Budapest. Design by Aladár Árkay, manufactured by Miksa Róth's workshop [1913]

Fotó: Millisits Máté

Református Egyházkerület püspökének szolgálatával történt.

Az épület főhomlokzatának középső – háromszögű oromzattal lezárt – részét kétoldalt egy-egy torony fogja közre; a harangtorony a bal oldalon monumentálisabb, a lépcsőtorony a jobb oldalon kisebb méretű. Ez az aszimmetrikus, kettős toronyelrendezés Kós Károly (1883–1977) és Jánuszky Béla (1884–1945) zebegényi római katolikus templománál jelent meg elsőként a korszak építészetében.

A főhomlokzat megformálását a 20. század eleji finn építészet hatása jellemzi, amely főleg Kós Károly közvetítése által hatott Árkayra, míg a belső térben a bécsi Otto Wagner (1841–1918) építész szakrális művészetének ünnepélyességét érzékelhetjük.

A templom görögkereszt alaprajzú. Négy nagy fesz-távolságú vasbeton ív tartja a 13,7 méteres belső átmérőjű kupoláját. A földszinti templomteret karzat öleli körül.

A belső tér magas színvonalú kialakítása szintén Árkay Aladár tervei alapján, a kor legjelentősebb mestereinek közreműködésével történt: a festett üvegablakok Róth Miksa (1865–1944) műhelyében készültek, az Angster-gyár alkotta az orgonát, a csillárokat Miá-kits Károly.

A főbejárattal szemközti orgonakarzat előtt található a liturgikus tér: a fekete márványból készült úrasztala és szószék együttese. A szószék mögött a hang-

Pad, oldallapján vésett, faragott, aranyozott díszítéssel, Városligeti fasori református templom, Budapest. Terv: Árkay Aladár, kivitelezés: Kovács Zsigmond műhelye / Pew with engraved, carved and gilded decoration on its side. Calvinist Church, Városliget Avenue, Budapest. Design by Aladár Árkay, manufactured by Zsigmond Kovács's workshop [1913]

→
Árkay Aladár:
A Városligeti fasori
református templom
terve (keresztmetszet,
1:100 méretarány) /
Aladár Árkay: Design
of the Calvinist Church,
Városliget Avenue,
Budapest (cross-section,
scale 1:100)

[ca. 1913] *akvarell*
(Budapesti Történelmi
Múzeum, Építészeti
Gyűjtemény, Buda-
pest) / watercolour
(Architectural
Collection, Budapest
History Museum,
Budapest)

Városligeti fasori
református templom,
főhomlokzat, Budapest
/ Main front. Calvinist
Church, Városliget
Avenue, Budapest

[1913] *archív felvétel,*
1913 körül (Budapest-
Fasori Református
Egyházközség) /
archive photo, c. 1913
(Budapest-Fasori
Calvinist
Congregation)

vadását kiaknázta, ez megkapó hangulatot kelt a nézőben. A gyülekezet fia érzi az Úr házában létét, minden felfelé szárnyal, egyszerűen, inkább a megfontoltság, semmint a könnyedség tempójával. Azt lehetne mondani, hogy a Károli Gáspár nyelvének építészetre fordítása ez, súlyos veretű, kemény magyarság.”

A belső térben, a „lábazati zónában” négy sor ma-

Fotó: BTM / Szalatnay Judit

Fotó: Milisits Máté

Városligeti fasori református templom, Budapest (belső kép). Karzat részlete és a kupolát tartó vasbeton ívek festett stukkódíszítéssel / Interior. Detail of the loft and steel concrete arches with painted stucco decoration holding the cupola. Calvinist Church, Városliget Avenue, Budapest

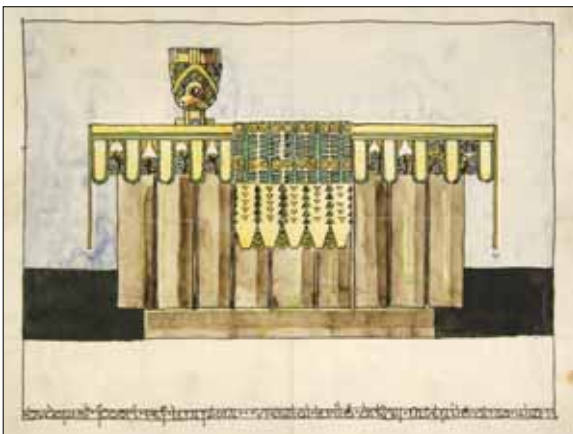
[1913]

gasságban téglalap alakú kétféle stukkódíszítést alkalmaztak: az egyik motívum a kakas (a református templomok tornyának gyakori, jelképertékű dísz), a másik motívum pedig a stilizált életfa vagy fenyőfa. A főbejárati kapu díszítései között is találunk e stilizált növénydíszítéshez hasonlót.

A főhomlokzati bejáratot háromféle méretű és formájú, Zsolnay-féle kerámia ékesíti, amelyeken azo-

Városligeti fasori református templom, Budapest (belső kép). Orgonakarzat az Angster orgonával, alatta a szószékkel / Interior. Organ-loft with the Angster organ and pulpit. Calvinist Church, Városliget Avenue, Budapest [1913]

nos színeket (fehér, fekete, sárga, arany) találunk geometrikus elrendezésben. A kerámia betétlapok közül a legnagyobbak 50x50 centiméteresek és négyzet alakúak, rajtuk stilizált virágdíszítéseket láthatunk: a négyzetformán a kisebb négyzetbe foglalt virágdísz elhajlása madárformaként is felfogható. A virágdíszek

szára könnyen értelmezhető, míg fejrészüket kis körformák és spirál vonalak adják. A 45 centiméter átmérőjű tondó formájú betételeken szintén hasonló virágdíszítések vannak, míg a középső részükön – jól értelmezhető formában – egy fehér színű, stilizált tulipánt találunk. A harmadik fajta betétdísz összetett szimbolikájú: a kopjafát mintázó betétdíszben tulipánt helyeztek el, boglyaíves keretbe foglalva.

A kerámiaelemek „geometrikus rendbe foglalása” a korai art deco stílusvilágát hozta el a magyar szakrális építészetbe.

A templomban az elmúlt száz évben gazdag hitélet élő Budapest-Fasori Református Egyházközség több kiadvánnyal és ünnepséggel készül az épület centenáriumára.

Reméljük, hogy a jubileum alkalmával is mind többen személyesen megismerik a 20. század hajnalán született, különleges művészettörténeti értéket képviselő református templomot.

MILLISITS MÁTÉ
művészettörténész, művelődéstörténész

←
Árkay Aladár: Úrasztali terítő és kehely terve a Városligeti fasori református templom számára (nem valósult meg) / Árkay Aladár: Designs of the tablecloth and goblet for the Lord's Table. Calvinist Church, Városliget Avenue, Budapest (not realized) [ca. 1913] akvarell (Budapesti Történeti Múzeum, Építészeti Gyűjtemény, Budapest) / watercolour (Architectural Collection, Budapest History Museum, Budapest)

XVIII. Országos Tervezőgrafikai Biennále a békéscsabai Munkácsy Mihály Múzeumban

■ A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének (MKISZ) Tervezőgrafikai Szakosztálya a biennále szervezőbizottságaként 1976-ban indította el az immár harminchat éves seregszamlét. 2012. november 16-án Szepes Hédi művészettörténész nyitotta meg a mintegy háromszáz alkotást felvonultató *XVIII. Országos Tervezőgrafikai Biennálét*, melyre ötszáz pályamű érkezett az ország minden tájáról az MKISZ-hez, s ebből kétszázat helyhiány miatt nem lehetett kiállítani. A békéscsabai biennále mindig is a szakma értékmérője volt. A tervezőgrafikai művészet műfajait két évente bemutató, egyetlen hazai országos kiállítássorozat feladata, hogy a hagyományok szellemében – a szakterület mai helyzetét, a tervezőgrafikai műfajok alakulását, új értékeit és generációit folyamatosan figyelemmel kísérje.

A biennále újra és újra alkalmat ad a visszatekintésre, tanulságok levonására, új tehetségek felfedezésére, a technika újabb eszközeinek beépítésére. Az egyetemekről minden évben kiváló tehetségek indulnak el, és velük együtt ünnepeljük a kiváló idősebb generációt is. Bemutatjuk a klasszikus és modern értékeket, a grafikusnemzedékek és grafikai stílusirányzatok új törekvéseit. Az aktuálisan izgalmas témák felvetése biztosítja a színvonalas munkák születését a fiatalok érdeklődésére számítva, hiszen létérdekük a technika fejlődése mellett lépést tartani a korszerűen kreatív gondolkodással. Ezért a biennále minden műfajnak, az új, digitális eszközök adta lehetőségeknek is helyet ad.

2012-ben a tizennyolcadik biennálén az előző két év grafikai termésének megismertetése volt a fő cél.

Horváth Tímea (Magyar Képzőművészeti Egyetem):
KAFF – Kecskeméti Animációs Filmfesztivál 2011 /
Tímea Horváth (Hungarian University of Fine Arts):
KAFF – Kecskemét Animation Film Festival, 2011

[2011] *plakátterv (pályázati munka) /*
poster design (competition work)

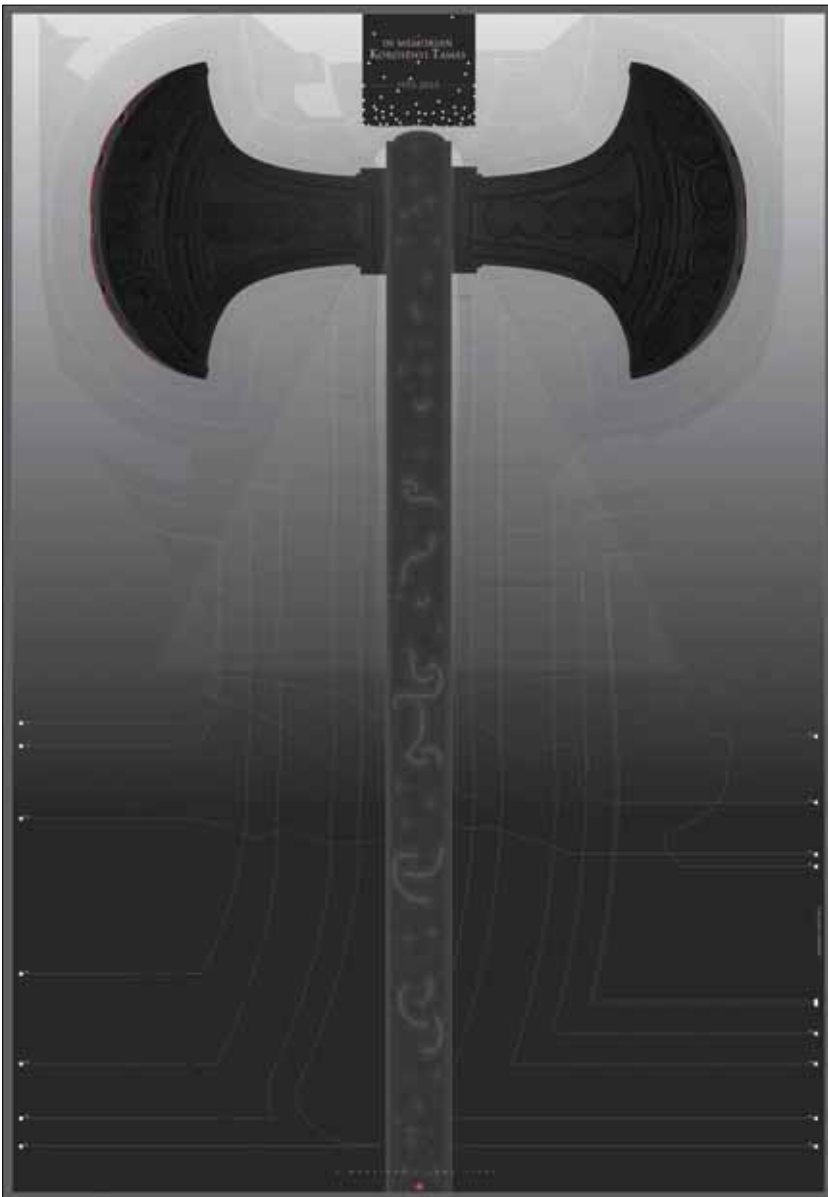

**Kalászi Benjamin (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem):
Liszt 200 / Benjamin Kalászi (Moholy-Nagy University
of Art and Design) Liszt 200**
[2011] plakátterv / poster design

Az elmúlt két évben született alkotások között találkozhattunk a vizuális fogékonyság, játékoság, humor és groteszk ihlette művekkel, gazdag technikai meg-

**Felvidéki András: Rákóczi kártya (részlet) /
András Felvidéki: Rákóczi cards (detail)**
[2011] 32 lapos kártya (megvalósult munka),
megrendelő: Borda Antikvárium, Zebegény, kivitelező:
Nalors Grafikai Műhely, Vác / A pack of 32 cards
(realised). Commissioned: Borda Antique Bookshop,
Zebegény, manufactured by Nalors Graphic Studio, Vác

**Felsmann Tamás: In memoriam Körösényi Tamás /
Tamás Felsmann: In memoriam Tamás Körösényi**

[2012] plakátterv, megrendelő: OTGB, kivitelező: Poszterfotó / Poster design.
Commissioned by OTGB, manufactured by Poszterfotó

olásokkal az újíto szándék jegyében. A tematikai és a műfaji gazdagság is figyelemre méltó. A környezetvédelmi, színházi és filmplakátok mellett játék- és portáltervek, magazinborítók, naptárak, bélyegek és illusztrált könyvek, valamint rendkívül izgalmas arculatok is megjelentek.

A kétévenkénti seregszemlék érzékeny szeizmográfként jelzik a külső feltételekben beállott változásokat.

Sramkó Zita (Magyar Képzőművészeti Egyetem): XIII. Országos Felsőoktatási Környezettudományi Diákkonferencia 2012 – Művészetek és környezet / Zita Sramkó (Hungarian University of Fine Arts): 13th National Students' Conference of Environmental Science, 2012—Arts and Environment

[2012] plakátterv (pályázati munka) /
poster design (competition work)

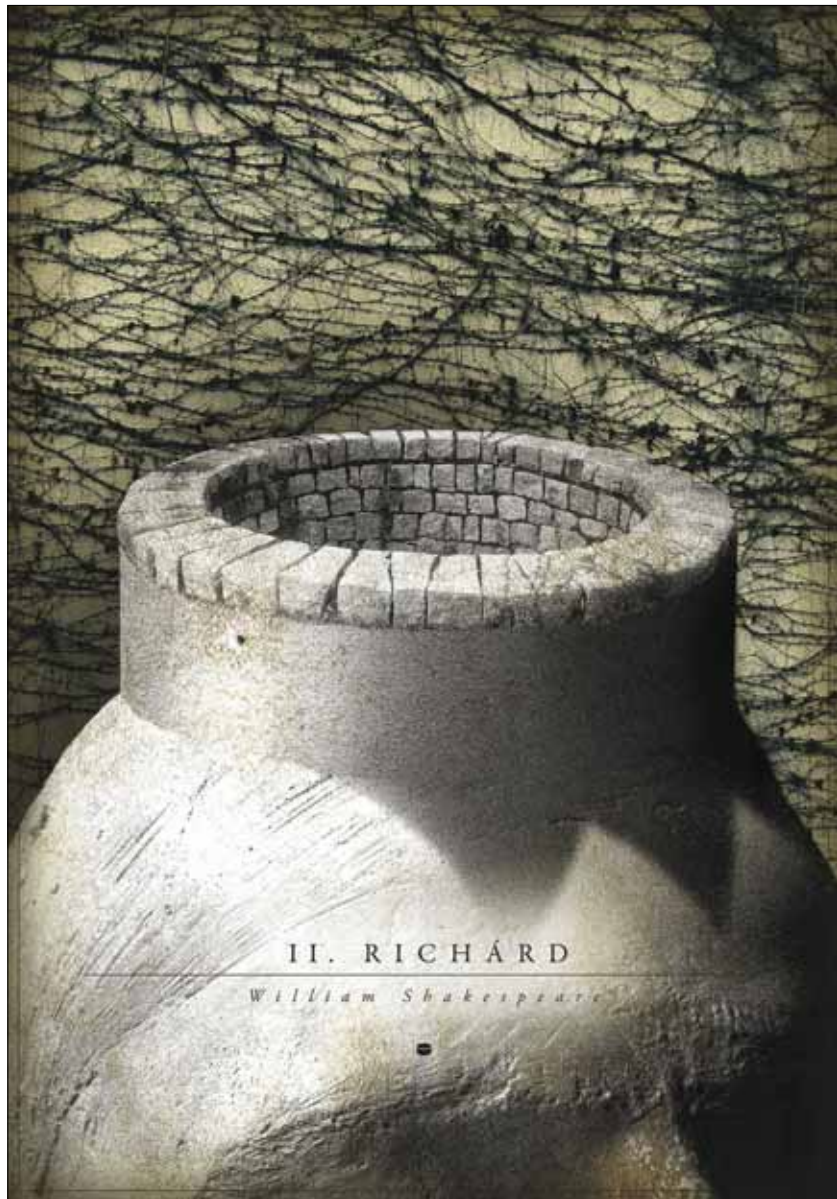

**Sándor László: The Great Typographers – Portrait Series /
László Sándor: The Great Typographers. Portrait Series**
[2012] plakátterv / poster design

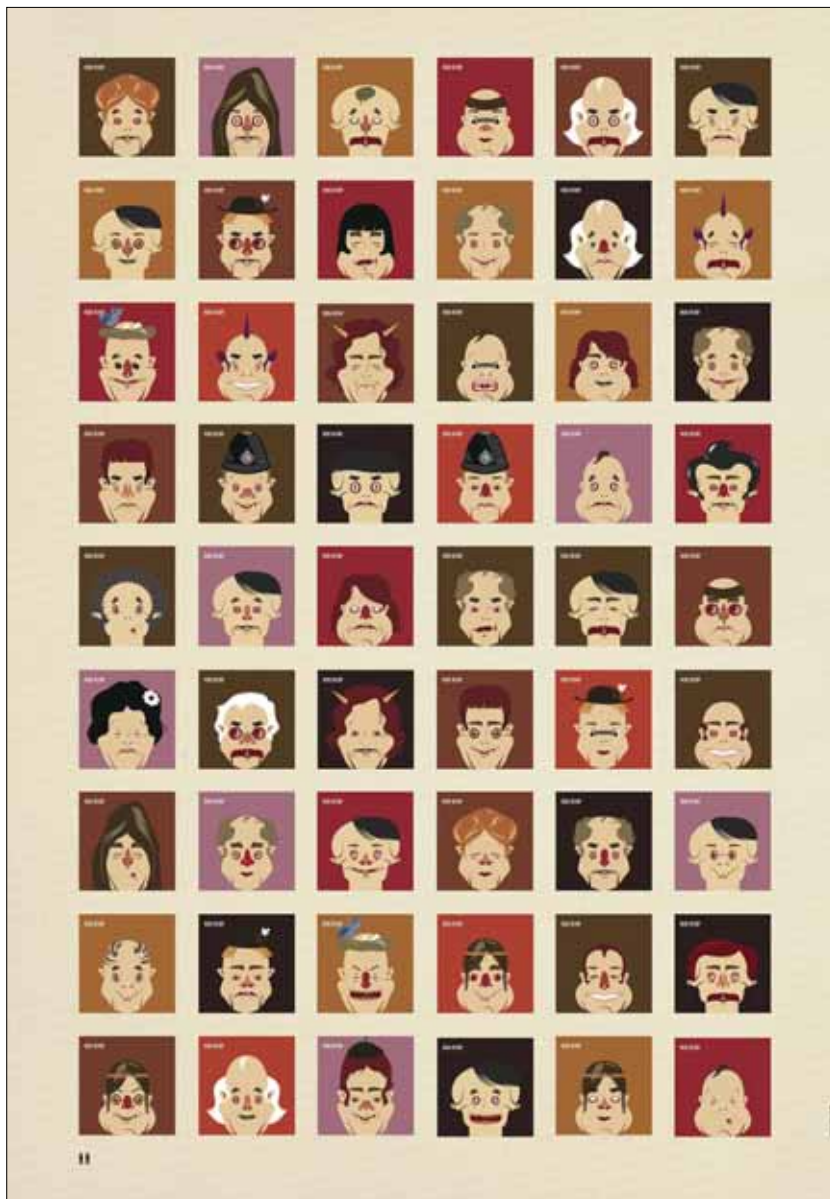
Ezek is meghatározzák a kiállított anyag természetét, keresztmetszetét. A kiállítók nagy része fiatal alkotó, köztük a Magyar Képzőművészeti Egyetem (MKE) tervezőgrafikus hallgatói és a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) vizuális kommunikáció szakos hallgatói, valamint a Fialat Képzőművészek Stú-

**Láng Anna (Magyar Képzőművészeti Egyetem):
Shakespeare sorozat – II. Richárd / Anna Láng (Hungarian
University of Fine Arts): Shakespeare Series, Richard II**
[2011] plakátterv (diplomamunka) /
poster design (diploma work)

diója Egyesület és a Fialat Iparművészek Stúdiója Egyesület tervezőgrafikus tagjai. De szintén részt vesznek a biennálén az MKISZ Tervezőgrafikus Szakosztályának, a Magyar Alkotóművészek Országos

**Nagy Áron (Magyar Képzőművészeti Egyetem): Facial Factory /
Áron Nagy (Hungarian University of Fine Arts): Facial Factory**
[2011] *interaktív webalkalmazás (diplomamunka) /
interactive web application (diploma work)*

**Mák Angéla (Magyar Képzőművészeti Egyetem):
Hortobágyi Madárpark / Angéla Mák (Hungarian University
of Fine Arts): Hortobágy Birds' Park**
[2011] *plakátterv (diplomamunka) /
poster design (diploma work)*

Egyesülete (MAOE) Tervezőgrafikus Szakosztályának, valamint a Magyar Tervezőgrafikusok Egyesületének (Kamarájának) tagjai. Az új generáció is igen sikeresen szerepel és nyer díjakat a megmérettetés-kor. Ezt bizonyítja, hogy az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) egyik díját Nagy Áron, az MKE hallgatója nyerte, egymilliót meghaladó variációban generálható humoros portrékból készült munkájával, a másik díjat Gryllus Ábris, a MOME hallgatója kapta diplomamunkájáért.

Oláh Gábor (Magyar Képzőművészeti Egyetem):
Galéria Lénia / Gábor Oláh (Hungarian University
of Fine Arts): Lénia Gallery

[2012] *arculatterv (diplomamunka) /*
image design (diploma work)

Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzatának díját Láng Anna, az MKE hallgatója vehette át Shakespeare összes drámájához készített lírai hangulatú plakátsorozatáért.

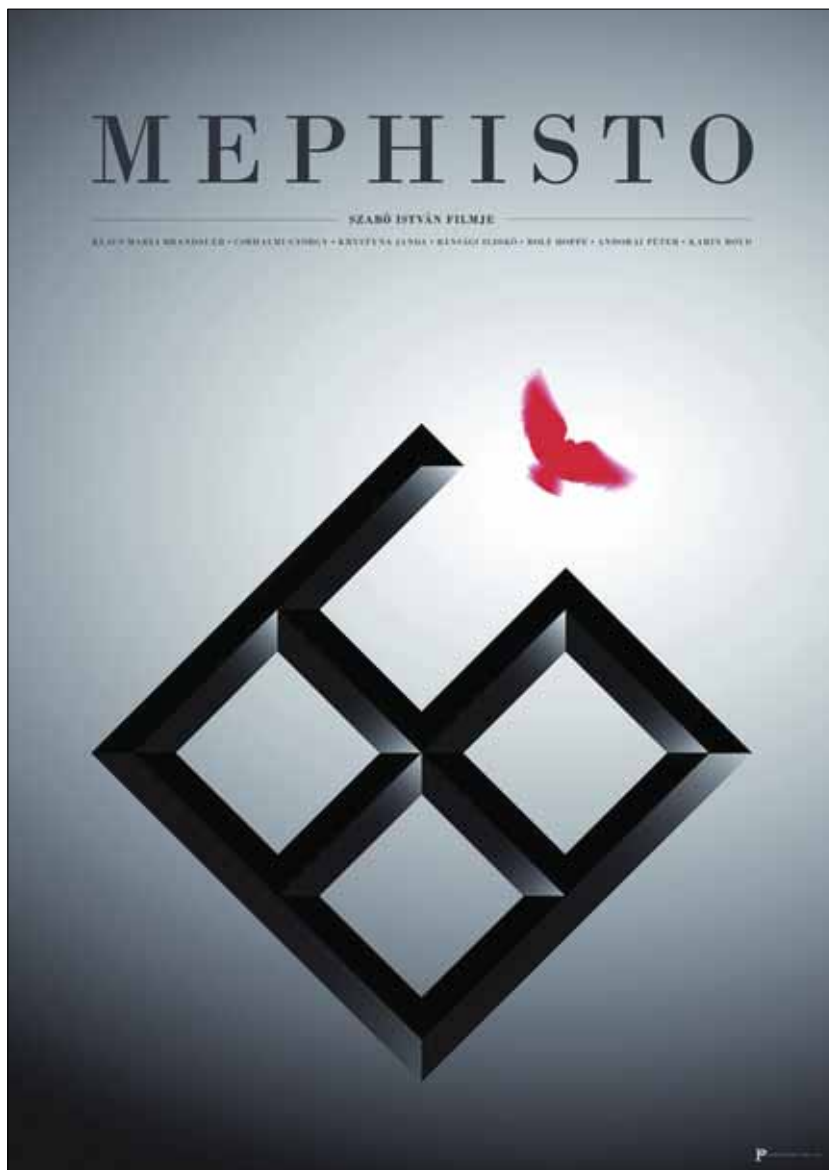
A Magyar Művészeti Akadémia egyik díját Felsmann Tamás Munkácsy Mihály-díjas grafikusművész bravúrosan finom vonalhálójával épített, drámai hatású

Papp Sándor (Magyar Képzőművészeti Egyetem): Mephisto /
Sándor Papp (Hungarian University of Fine Arts): Mephisto

[2012] *plakáttér / poster design*

In memoriam Körösenyi Tamás plakátsorozatáért, a másikat Felvidéki András Munkácsy Mihály-díjas grafikus nyerte 32 lapos, vidám hangulatú egyéni illusztrációival megvalósított *Rákóczi kártya* munkájával.

Az MKISZ Tervezőgrafikai Szakosztályának Ko-

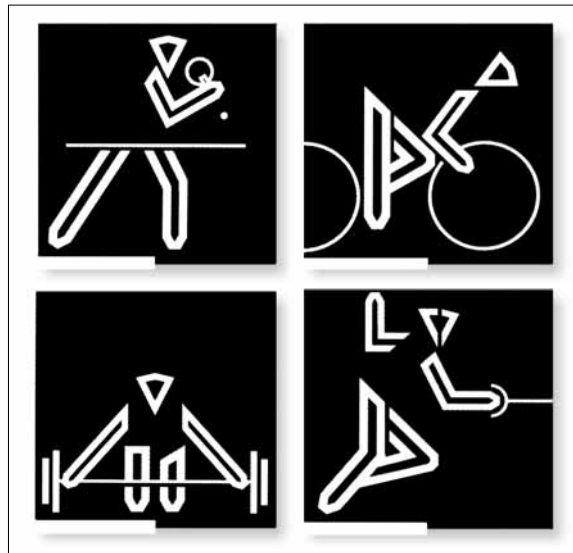

FRIEDRICH DÜRRENMATT

A NAGY ROMOLUS

Rekeczki Roland (Magyar Képzőművészeti Egyetem): Dürrenmatt, A Nagy Romulus / Roland Rekeczki (Hungarian University of Fine Arts): Dürrenmatt: Romulus the Great
[2011] plakátterv / poster design

Vörös Botond (Magyar Képzőművészeti Egyetem): London 2012 (részlet) / Botond Vörös (Hungarian University of Fine Arts): London 2012 (detail)
[2011] arculatterv / image design

necsní György-életműdíját Sára Ernő grafikusművész kapta.

A színvonalas kiállítást Szepes Hédi művészettörténész rendezte értő szeretettel.

MOLNÁR KÁLMÁN
grafikusművész, professor emeritus

(XVIII. Országos Tervezőgrafikai Biennále. Munkácsy Mihály Múzeum Munkácsy Galériája – Békés Megyei Tudásház és Könyvtár, Békéscsaba, 2012. november 16–december 14. A zsűri tagjai voltak: Szepes Hédi művészettörténész, a zsűri elnöke; az EMMI képviseletében Molnár Gyula grafikusművész; az MKISZ Tervezőgrafikai Szakosztálya képviseletében Molnár Kálmán grafikusművész; a MAOE képviseletében Sára Ernő grafikusművész; Békéscsaba Megyei Jogú Város Önkormányzata Oktatási, Közművelődési és Sport Osztályának képviseletében Varga Tamás osztályvezető-helyettes.)

Az illusztrációkat az MKISZ Tervezőgrafikai Szakosztálya bocsátotta rendelkezésünkre.

Sárváry Katalin textilművész alkotótevékenységének és oktatómunkájának elismerése

→
Sárváry Katalin:
Menyasszonyi ruha /
Katalin Sárváry:
Bridal dress
[1994] *selyem,
aranydíszítéssel / silk
with gold decoration*

■ Sárváry Katalin Munkácsy Mihály-díjas alkotóművésznek és egyetemi docensnek az elmúlt évek során végzett magas színvonalú szakmai alkotótevékenységéért, szakmapolitikai tevékenységéért, valamint az oktatási területen végzett kimagasló munkájáért a

Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Szenátusa címzetes egyetemi tanári címet adományozott 2012. november 22-én. Ebből az alkalomból volt tanítványa, Bodnár Enikő öltözkészítő és jelmeztervező művész mondta el méltató beszédét. Kopek Gábor,

A Rokokó című divatperformance résztvevői. A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem elsőéves textiltervező szakos hallgatói és a Budapest Kortárs Tánc Főiskola növendékei a rokokó jegyében készült öltözékek bemutatóján. Témavezető tanár: Sárváry Katalin / Participants of the 'Rokokó' Fashion Performance. First-year students of the Department of Textile Design at the Moholy-Nagy University of Art and Design, Budapest, and students of the Budapest Contemporary Dance Academy at the show of costumes under the sign of the Rococo. Consultant: Katalin Sárváry
Nagytétényi Kastélymúzeum parkja, Budapest, 2011. május 15. / Park of the mansion, Nagytétény Castle Museum, Budapest, 15 May, 2011

Fotó: László Zsuzsa

az egyetem rektora adta át Sárváry Katalinnak a címzetes egyetemi tanári címet. A laudáció szövegét néhány emblematikus Sárváry-mű fotójának kíséretében az alábbiakban közöljük. *(A szerk.)*

Sárváry Katalin: Estélyi ruha / Katalin Sárváry: Evening dress
[1993] pamut, selyem / cotton, silk

TISZTELT EGYBEGYŰLTEK, DRÁGA KATI!

■ Az a megtiszteltetés ért engem, hogy nyilvánosan és hivatalból dicsérhetlek. Külön öröm számomra, hogy mindezt kedves kollégák társaságában ebben az intézményben tehetem e különleges ceremónia alkalmából.

Itt, a MOME-n, ahol sok-sok éve egy nagy találkozásnak lehettem részese. Találkoztam egy gyönyörű szakmával, az alkotással járó örömmel, tudásvágygal, a művészi szabadsággal, rengeteg kortárssal, sok jó szakemberrel, tanárokkal, és egy művész számára talán a legfontosabbal, találkoztam a mesteremmel, veled, Kati. Munkáid, teremtményeid, ruháid, zászlóid, kollázsaid, ruhaszobraid, textilképeid, díjaid, kitüntetéseiteid, publikációid és nem utolsósorban mézeskalácsaid a nagyközönség és a szakma számára elérhető

bizonyítékai annak, hogy egyike vagy a legmagasabb szakmai színvonalon alkotó művészeknek. Az öltözködés-, textil- és jelmeztervezés területén a munkásságod kimagasló, szellemiséged meghatározó jelentőségű.

Személyes megjelenésed vizuális élmény a környezet számára. Különlegesen összeválogatott egyedi ruhadarabjaid, abszurd méretű ékszereid, kedves kiegészítőid (amiket képes vagy a cipődre is kiegészíteni, nem törődve a konvenciókkal) hűen tükrözik különleges személyiségedet.

A látható értékeken túl viszont van valami, amiről nem mindenki tud... hogy milyen mester vagy. Az egyetlen eltöltött évek alatt megszámlálni is nehéz lenne, hány hallgatóval konzultáltál, hány diáknak próbáltad átadni a tudásod legjavát, hány divatbemű-

Sárváry Katalin:
Talizmán /
Katalin Sárváry:
Talisman

[1994] *vegyes technika / miscellaneous techniques*
[200x200 cm]

Sárváry Katalin:
Szabadidőruha / Katalin Sárváry:
Jogging suit
[2000] *polár, patchwork / polar fleece, patchwork*

Sárváry Katalin:
Női ruha /
Katalin Sárváry:
Women's dress
[1991]
mintás karton /
figured cotton

Fotó: Németh Attila

tatót szerveztél, és hány diákért harcoltál a szakmai felvételen, hány pályázatot gondoltál, a diákok és az egyetem szakmai elismerését építve, hány tanulmányi úton próbáltad felkelteni az érdeklődést a művészet és vizualitás csodája iránt, és hányszor fáradtál bele a bürokrácia útvesztőibe.

Kati, én is abban a kitüntetésben részesültem, hogy tanítványod lehettem.

Megtanítottál, hogy miként vegyem észre az értéket mindenben, legyen az egy falevél, vagy egy régi épület. Tőled tudom azt is, hogy egy-egy népművészeti motívumból hogyan lehet időszerű, aktuális formát

varázsolni, és hogy miként keressünk kincseket, inspirációt a munkáinkhoz.

Megtanítottál nemcsak nézni, hanem látni, a felszín alatti értékeket észrevenni. Megmutattad azt a tüzet, lelkesedést, ami nélkül alkotni pusztán időpocsékolás. Büszkeség helyett művészi alázatra neveltél, a szépség, a teremtett világ előtti meghajlásra. Utaztunk együtt Bécsbe, ahol Harold-ruhákban gyönyörködünk, többször jártunk Velencében, ahol az átvirrasztott buszozás után fiatalokat zavarba ejtve, fáradhatatlanul róttad a síkatorokat szépség után kutatva, élményeket gyűjtve.

Sárváry Katalin: Női ruha / Katalin Sárváry: Women's dress

[1993] patchwork / patchwork

Népszerűséged a mai napig töretlen, mindig, mindenhol tanítványok, barátok vesznek körül, legyen az egy kiállításmegnyitó vagy egy divatbemutató, vagy a nagytétényi karácsonyfa-díszítés, vagy akár egy főzőverseny az év végi egyetemi kerti partin. Az utóbbi években tyúkanyóként terelgettél minket, pár régi tanítványodat. Csoportos kiállításokon, divatbemutatókon vettünk részt együtt, a közös siker, örömtől ugyanolyan lelkesedéssel megélve, mint az egyéni alkotást.

Büszkén hívtál Nagytéténybe az elsős tanítványaid divatbemutatójára, akiknek a munkái tökéletesen tükrözték azt a szellemiséget, amit te magad képviselsz. Kapcsolatunk, mester és tanítványa viszonyunk a szakmán túl az életünkre is kiterjedt. Anyai szeretettel és gondoskodással vettél körül, jelen voltál az életem jelentősebb eseményein, együtt örültünk és együtt sírtunk. Elláttál jó tanácsokkal nemcsak a szakma, hanem az emberi kapcsolatok, sőt még a gyereknevelés területén is. Beengedtél az otthonodba, vigyázhattam az öreg kandúrodra, megfertőztél a macskamániáddal, locsoltam az óriás hibiszkuszodat, számolgtatva a virágait. Együtt ettük a lányokkal a teraszodon a bodzás palacsintádat, és soha nem engedted el üres kézzel. Egy kis sütit a gyerekeknek, vagy muskátlitövet, kövirózsát, nyúlászór karkötőt, apróságot mindig adtál ajándékba, megfűszerezve mindezt egy nagy anyai öleléssel.

Az elmúlt időszakban sokszor láttalak fáradtnak, de sosem öregnek, mert az életkedved, az alkotói energiád kiolthatatlan, még ha te néha úgy érzed is, hogy most csak pislákol benned a tűz, a következő pillanatban menthetetlenül lángra lobbansz. Kati, kívánom, hogy az előtted álló időszakban, kimagasló értékek képviselőjeként, megkoronázva a címzetes egyetemi tanári címmel legyen százszor annyi örömöd a tanításban, mint amennyi örömet te szereztél a diákjaidnak az elmúlt években.

Szeretettel és tisztelettel gratulálok!

BODNÁR ENIKŐ

Fotó: Dénes Erika

Értékőrzés megújuló formakincessel

Somogyi Pál belsőépítész vendégfogadó helyei

Fotó: Lakóterv-archívum

Somogyi Pál: Bajkál orosz teázó és étterem, a teázó (részlet), Budapest / Pál Somogyi: Tea-house (detail). Bajkál Russian Tea-house and Restaurant, Budapest [1974]

■ Somogyi Pál belsőépítész több évtizedes munkásságát, mely az enteriorképzés számos területét felleleli, a kezdetektől fogva jó néhány „vendéglátó-ipari” megbízás tette változatossá, s a dolog természeténél fogva ismertté – nem csak szakmai körökben.

Nem sokkal diplomájának kézhezvétele (1970) után Budapest belvárosának kuriózumszámba menő vendéglátóhelyét formálta meg az V. kerületi Semmelweis utcában: a Bajkál orosz teázó és étterem belső terit. A hajlított, rétegelt falemez ülőbútorok, a szkáj-bevonattal hosszán tekerdő bárpult, mely fölött plexilamellás fémkígyó ismételte meg a pult szerpentinjét, az op-artos rézlemez dekoráció inkább sci-fi filíngét sugároztak, mint bármit, ami szovjet. A fa és samott pikkelyburkolatok és a rusztikusan szövött textil térel-

választók se igazán azt. Talán csak a keleties ornamentikájú paravánfalon repkedő mesebeli kiskakasnak volt valami nemzeti jellege, de erre semmiféle „nyírfácska együttes” nem erősített rá, sem fehérkergű fa-

Somogyi Pál: Bajkál orosz teázó és étterem, átjáró a teázóba a hajlított székekkel, Budapest / Pál Somogyi: Passage to the tea-house with bent chairs. Bajkál Russian Tea-house and Restaurant, Budapest [1974]

Fotó: Lakóterv-archívum

ág dekorációval, sem intarziabetétes balaljkával, sem népviseletbe bújtatott személyzettel. A bútoriparban nálunk újdonságnak számító plywood-technika skandináv lendülete, a szokatlanul gazdagon alkalmazott, az idő tájt luxusnak számító színesfém keleties bősége valami mesészerű távoli birodalom létezését sejtette, melynek lelkét, kultúrkincsét éppoly kevésbé ismertük meg, mint kötelezően oktatott nyelvét – pedig egy táborba voltunk kényszerítve. A sátorbontás után úgy alakult a helyzet, hogy mára akár kortörténeti emlékként is mutogatható hely lenne a Bajkál, persze csak a vendéglátás múzeumában, ha legalább egy bokszyit megőriztek volna a berendezéséből, ha

Fotó: Rosta József

Fotó: Rosta József

már az egészet nem lehetett ott és úgy hagyni, ahogyan volt. Sok egyéb értékkel együtt széthordták, elkótyavetyélték még azt is, amit nem vertek helyben széjjel – az 1990-es évek vége felé láttam két sértetten porosodó ülőkét a Magyar Televízió bútorraktárában várakozván a korukhoz illő szerepre.

A rendszerváltás azonban új lehetőségeket is hozott a bútór- és enteriőrtervezéssel hivatásszerűen foglalkozók szerencsésebb és tehetségesebb részének. Az egyik legnagyobb multinacionális gyorsétterem véletlenül kérte fel Somogyi Pált, hogy ő formálja meg hazai üzletláncának zömét, és még a szomszédos országokba is tervezhetett néhány egységet. A sztenderd logó és technológia köré nem tuszkolt be a tervező egységes arculati elemeket, mindenütt a helyi építészeti adottságokat vette figyelembe, s ha tehetné, stílusjátékokkal, különféle divatirányzatok felidézésével szórakoztatta az egyenételt fogyasztókat, és nem utolsósorban fejlesztette saját formaalkotó képességét.

Művészettörténeti tanulmányokból, utazási élményekből összerakódó ismeretek hasznosultak tervezőasztalán akkor is, amikor a szintén belvárosi, a Vörös-

Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, díszterem (részlet), Áron Nagy Lajos pannójával, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Festive hall (detail) with a panneau by Lajos Áron Nagy. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

Magyar Király Szálló, restaurált 19. századi lépcsőház, Székesfehérvár / Restored 19-century staircase. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

→
Magyar Király Szálló, főhomlokzat, Székesfehérvár. A Pollack Mihály tervezte épület a bővítéses rekonstrukció után. Vezető építésztervező: Szendrő Péter / Main front. Hotel Magyar Király Székesfehérvár. The building designed by Mihály Pollack after enlargement and reconstruction. Leading architect: Péter Szendrő [2009]

→ marty tér és a Vigadó utca sarkán létesült kávébárt és játéktérmet rajzolta meg, az előbbi Párizs jellegzetességeinek – például az Eiffel-torony fémszerkezeti elemeinek – átírásával, az utóbbit Monte-Carlo csillogó világának fényűző pompájával felruházva. (Az átjárási lehetőséggel összekapcsolt kávézót és kaszinót e lap 2009/1-es számában már részletesen bemutattam.)

Pest szívében a fent említett szórakozóhelytől csupán pár lépésnyire 2012 augusztusában nyílt meg a Zenit Budapest Palace Hotel. Az Apáczai Csere János utca 7. szám alatti bérpalota ugyanúgy négycsillagos szállodává alakult, mint az eredetileg a Schmidegg családnak épült grófi lak Székesfehérvárott, a Fő utca 10.-ben. Mindkét épület 1820 körül készült el, Pollack Mihály terveinek felhasználásával klasszicista stílusban, s négy évvel ezelőtt Somogyi Pált kérték fel

Fotó: Rosta József

az egymással semmiféle kapcsolatban nem lévő befektetők a belsőépítész feladatok ellátására. A székesfehérvári Magyar Király Szálló építész tervezője Szend-

Fotó: Rosta József

Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, fedett belső udvar, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Covered inner courtyard. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, étterem, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Restaurant. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

rő Péter volt. A kiviteli tervek szinte egy időben készültek 2008–2009-ben ugyanazzal a céllal: megőrizni a műemléki védelem alatt álló értékeket, oly módon, hogy a rekonstrukció során megújuló, részben funkciót váltó épületek stílusjegyeit kontrasztba állítva a mai modernista formavilág letisztultságával egy minden szegmensében igényes, ám mértéktartó miliővel fogadják a vendégekört. A kastélyszerű, majdnem önálló épülettömbként tündöklő fehérvári Magyar Király Szálló és az Apáczai utca citybeli hangulatába simuló sarokház, a Zenit Budapest Palace Hotel – az utóbbi építész tervezője Schön József irodája – külső-belső kialakítása szemléletbeli azonosságot és jelentős kivitelezési különbséget egyaránt mutat. Teljesen „csupán” a tervezői munka magas nívója egyezik, köszönhetően annak, hogy a hotelenteriőrök kialakítása is a Somogyi által korábbi munkáiban kikísérletezett koncepció alapján történt. Nézzük a részleteket.

A légiesen új és a biztonságot sugárzó tradicionális elemek ütköztetése már a bejáratoknál feltűnik. Kosárirves, kőkeretes nyílásban festett fa osztóbordákkal

←
Somogyi Pál: Magyar Király Szálló, a wellnessrészleg bejárata, Székesfehérvár / Pál Somogyi: Entrance to the wellness section. Hotel Magyar Király, Székesfehérvár [2009]

→
Somogyi Pál:
Zenit Budapest Palace
Hotel, bejárat az
előcsarnokba, Budapest
/ Pál Somogyi:
Entrance to the hall.
Hotel Zenit Budapest
Palace, Budapest
 [2008]

tagolt a fehérvári kapu, míg a pesti helyszínen sötétre pácolt, lakkozott, tömörkazettás bükkfa kapuszárnyak tornyosulnak. Felettük keskeny felülvilágító ablak körszelete nyílik, ennek ívét követi kívül a fémvázás üveg előtető – cseppet sem másolva a kovácsoltvas pántok, záruk eredeti állapotra emlékeztető stílusát. Új, keret nélküli üvegajtó és üvegfal szélfogóként mindkét előtérben beépítésre került, és feltűnnek a „laterna” típusú lámpák tojásdad, illetve sokszögű variációi. A modern világítótestek rejtett és direkt fénykibocsátó tulajdonságait az előterekről kezdve a közlekedőkön át a kisebb nagyobb közösségi terekig és a szobákban rendkívül változatosan aknázza ki a tervező. A természetes fény sincs kizárva az épületekből, ugyanis a tekintélyes méretű belső udvarok üvegített

Fotó: Sulyok Miklós

Somogyi Pál: Zenit
Budapest Palace Hotel,
szállodai folyosó,
Budapest /
Pál Somogyi:
Hotel corridor. Hotel
Zenit Budapest Palace,
Budapest
 [2008]

Fotó: Sulyok Miklós

fedésűek. Ez alá került a Zenit Budapest Palace foyerja és a recepció, míg a Magyar Királyban többféle funkció ellátására alkalmas az aula. A hajdani kocsiszínek, istállók, cselédszobák összenyitható szekciótérmekké, étkezőhelyiségekké váltak, a rendeltetésüknek megfelelő belsőépítészeti kialakítás során. A földszint nullfugával lerakott csiszolt kőlap burkolatát, illetve a pácolt, lakkozott svédpadlót az emeleteken fokozatosan felváltja a bordűrösen lerakott szőnyegpadló – a Zenitben már a folyosót is ez borítja, szintenként változó színállásban. A műemléki falak, boltíves mennyezetek vakolt, glettel, festett felületűek, a szobákban körbefutó festett falábazat és a fenti díszléc szegély között igényes tapétaborítás látható.

Székesfehérvárott a pincében borozót alakítottak ki kötésbe rakott válogatott padlástégla burkolattal, bontott téglából emelt másodlagos fal felhúzásával, a tetőtérben pedig egy kisebb wellness-részleg létesült gres padlólapokkal, mozaik és laminált fa falburkolattal. A főszárny udvari oldalán az első emeleten található a Mináry Pál által 1972-ben kialakított díszterem, benne Áron Nagy Lajos *Ezeréves Fehérvár* című triptichonjával. Somogyi Pál fogadásokra, előadóművészi tevékenységekre, házasságkötési ceremónia lebonyolítására is alkalmas reprezentatív térré for-

Somogyi Pál: Zenit Budapest Palace Hotel, aula üvegledéssel, Budapest / Pál Somogyi: Aula with glass roof. Hotel Zenit Budapest Palace, Budapest [2008]

málta a nagytermet, az előtérbe vezető baluszteres, kőrnás korlátú lépcsősorral együtt. A svédpadló bordűrös, intarziás (tölgy, dió, kóris) táblás parketta adja meg a terem alaphangulatát, az egyedi kialakítású opeionos bevilágítóval a körben elrejtett indirekt világítással, és a régi csillárokkal, melyeket a konzolos frízzel szegélyezett gipszkarton álmennyezetre újonnan függesztettek fel. A falak rakott textiltapéta borítást kaptak, aranyozott fa kiegészítőkkal. Ezt a plasztikus fragmentumokat alkalmazó technikát mostanában előszeretettel alkalmazza a tervező nagy felületi síkok megbontására. Kétrétegű függönyözés van az ajtóknál, ablakoknál. A belsőépítész a díszterembe egyedi jellegű reprezentatív ülőelemeket szánt, míg a közösségi és kiszolgálóterekbe, valamint a szobákba

kereskedelmi forgalomból beszerezhető bútorokat. Kitűnő volt az együttműködés a székesfehérvári Garzon Bútor gyárral. A tervező elképzelései a hazai kézben lévő 85 szobás Magyar Királyban szinte teljes egészében valóra váltak, a spanyol szállodalánc tulajdonosa viszont maga választotta lakberendezővel fejeztette be az enteriőrök kialakítását a 96 szobás Zenit Budapest Palace-ban. Mindez azonban semmit nem von le Somogyi Pál teljesítményének értékéből: két újabb négycsillagos, gazdaságosan üzemeltethető, a műemléki szempontok betartásával, a mai magasabb igényeket is kiszolgálni tudó szállóval bővítette a hazai vendéglátás és idegenforgalom lehetőségeit.

GYÜRKY ANDRÁS
belsőépítész

Tasnádi Zsuzsanna: Népviseletek és népelet a monarchiabeli képeslapokon

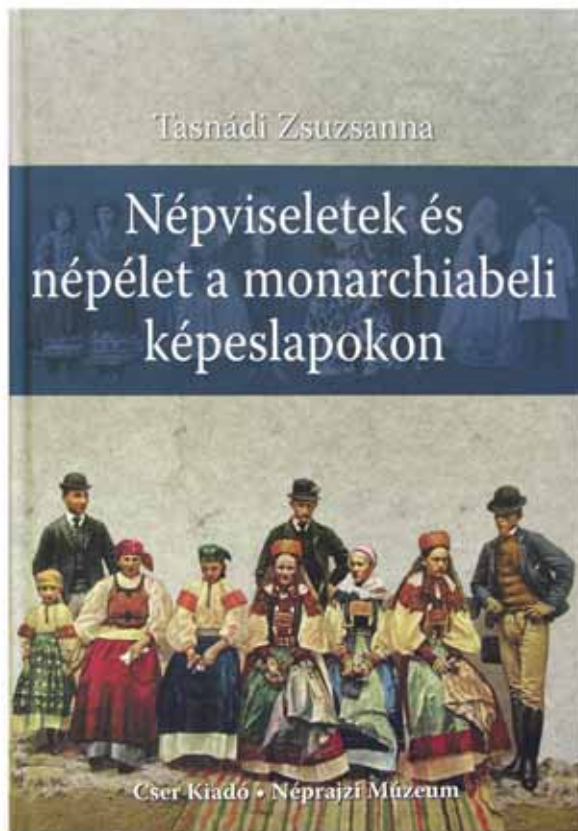
■ Több évtizedes közönségigény kielégítésének tesz eleget a Cser Kiadó és a Néprajzi Múzeum közös kiadásában megjelent impozáns kötet. Ugyanis amióta 1991-ben a Néprajzi Múzeumban megnyílt *A magyar nép hagyományos kultúrája* című állandó kiállítás, folyamatosan jelen van az érdeklődés a magyar népviseletek iránt. Noha a múzeum számára azóta sem nyílt lehetőség a 20. századi hazai népviseletek tematikus bemutatására, és a hozzá kapcsolódó katalógus megvalósítására, de a most megjelent látványos képeskönyv talán kárpótlásként szolgál az elmulasztott alkalomért.

A könyv szerzője, Tasnádi Zsuzsanna jó érzéssel ismerte fel a múzeum sok ezer darabos képeslapgyűjteményében rejlő lehetőséget, többéves kutató- és rendszerező munkával állította össze a rendkívül szemléletes anyagát, gondos figyelmet fordítva a táji arányosságra, hogy a népviselet tekintetében minden fontos tájegység szerepeljen. Amint a bevezetőből megtudjuk, a Néprajzi Múzeum Nyomatgyűjteménye a magyar nyelvterület legteljesebb képeslapanyagát őrzi, amely viseleteket, viseletsorozatokat mutat be az Osztrák–Magyar Monarchia idejéből. A múzeum kezdettől hangsúlyt helyezett a képeslapok gyűjtésére, ezért több kiadóval és fényképésszel is kapcsolatot tartott, abból a megfontolásból, hogy a képeslapok fontos szerepet játszanak a népelet megőrzésében. Annál is inkább, mert túlnyomó részben eredeti fényképfelvételek alapján készültek, tehát megfelelő dokumentációs értékkel rendelkeznek.

A téma feldolgozásának megfelelően elsőként a képes levelezőlap kultúrtörténetével ismerkedhetünk meg: a kezdet az 1870–1875 közötti évekre tehető, majd rohamosan elterjedt, és a századfordulón már a legkedveltebb postai küldeményné vált. Fogalmat alkothatunk a korabeli képeslapgyűjtés divatjáról, a kiadók tevé-

kenységéről, azzal a tanulsággal, hogy „a képeslapsorozatokat a dualizmus kori Magyarország egyik hivatalos reprezentációs eszközének is tekinthetjük”, melyek az itt élő népekről, nemzetiségekről is képet adnak.

A következő fejezet a képeslapok helyét jelöli ki a korabeli képkultúrában, elsősorban a hazai viseletábrázolásokat tartalmazó albumokkal, könyvekkel, könyvillusztrációkkal összevetve. Tanulságos elemzést nyújt a szerző a sajtóillusztrációkkal, a festészetrel és a népszínművekkel kapcsolatban, ennek alapján több képeslaptípust különböztet meg. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy ez az időszak, a 19. század második fele egyértelműen a nemzeti öntudatra ébredés és reprezentáció időszaka, melyben jelentős helyet kapott a népi kultúra ünnepi tárgyi világa, többek között a reprezentatív viseletek iránti érdeklődés.

A kiadvány terjedelmének kétharmadát a nagytáji viseleteket és életképeket bemutató képeslapok alkotják, olyan módon, hogy minden egyes táj népeleti és viseleti kultúrájáról szóló ismertetést is olvashatunk. Esőként az Alföld (Hortobágy, Debrecen, Kecskemét) jobbára pusztai életképeit és városi viseleteit ismerhetjük meg, majd a Palócföld és Mezőkövesd (Észak-Magyarország címmel) színpompás ünneplő viseleteiben gyönyörködhetünk. A Dunántúlt a Balaton vidéke és Baranya megye képviseli, majd Erdély következik, reprezentatív tájainak színezett képeslapokon szereplő viseleteivel, mint Kalotaszeg, Torockó, Székelyföld, Gyimes és Hétfalu. Külön egységet alkot a nemzeti-ségek bemutatása, a viseleteken túl látványos életképek idézik fel az erdélyi szászok, románok, cigányok, szlovákok, sokácok és bunyevácok népi kultúráját.

Ez a reprezentatív kötet nem csupán képes album és viseletismertető, hanem színvonalas szaktudományos mű is (irodalomjegyzékkel és a képek adattárával),

← **Sokác leány Baranya megyéből / Sokac (South Slav) girl from Baranya County egészscímoldalas teleírt képeslap, D.T.C. L. kiadása, 1905 (Néprajzi Múzeum, Nyomatgyűjtemény, Budapest) / picture postcard with whole title page, written all over, published by D.T.C. L., 1905 (Print Collection, Museum of Ethnography, Budapest)**

Csárdás. Strelisky Sándor composite képe / Csárdás dance. Composite photo by Sándor Strelisky

egészscímoldalas, utólag kézzel színezett, Divald Károly kiadása, Budapest, 1905 előtt (Néprajzi Múzeum, Nyomatgyűjtemény, Budapest) / picture postcard with whole title page, hand-coloured, published by Károly Divald, Budapest, before 1905 (Print Collection, Museum of Ethnography, Budapest)

Tasnádi Zsuzsanna szükségesnek tartotta az olvasót bevonni a korabeli képeslapkiadás és sokszorosítás műhelytitkaiba, a lapkiadás változó technikai és társadalmi körülményeibe. Meg kell jegyezni, hogy ez az időszak még egyértelműen a folyamatosan fejlődő, bonyolult technikájú fekete-fehér fényképezés ideje, ennek ellenére a kötet több mint háromszáz közreadott illusztrációjának csaknem kétharmada színes, noha a többi kép is meglehetősen látványos. Ennek magyarázata, hogy kezdettől a kiadók többsége nagy hangsúlyt helyezett a képeslapok kézi színezésére, minden egyes képeslapot kézzel színeztek, hasonlóan a könyvek színes mellékleteihez.

amely a vizuális antropológia számára is nélkülözhetetlen forrásmunkát jelent. De a népművészet és népi kultúra iránt érdeklődő nagyközönségség is haszonnal és élménnyel forgathatja ezt a kiadványt, melynek nagyszerű látványosságát Németh János könyvertervező és tördelő, valamint Gulácsi Aurélia szerkesztő teremtette meg.

SELMECZI KOVÁCS ATTILA
etnográfus

(Tasnádi Zsuzsanna: Népviseletek és népelet a monarchiabeli képeslapokon. Cser Kiadó – Néprajzi Múzeum, Budapest, 2013. 272 p.)

Az illusztrációkat a könyvből válogattuk.

Szentkirályi Miklós: Gránátalma a szárnyasoltáron

Egy restaurátorművész műhelytitkai

■ Nem túl gyakori, hogy egy különleges művészi mesterség művelője – egy restaurátorművész – önálló könyvben, maga vállalkozzon közel negyvenéves pályafutásának összefoglalására. Szentkirályi Miklós vállalkozott rá, ráadásul megragadta az alkalmat, hogy hivatásáról, a restaurálásról általában, a restaurátor munkájáról, a szakma etikájáról, filozófiájáról – és nem utolsósorban – módszereiről valló gondolatait megossza az érdeklődővel, beavassa „műhelytitkaiba”. Munkássága folyamán nagyrészt a Magyar Nemzeti Galéria és a Szépművészeti Múzeum gyűjteményeinek darabjait állította vissza eredeti szépségükbe, tette újra kiállíthatóvá azokat, így közgyűjteményeink műkincseinek legjavával volt dolga élete során. Szentkirályi Miklós az idén tölti be hetvenedik életévét. Köszönettel tartozunk neki, hogy fontosnak tartotta klasszikus könyv formában – akár a laikus művészetkedvelő-tárlatlátogató számára is érthető és élvezhető módon – elérhetővé tenni és átadni mindazt, ami

tudásban, a művek művészettörténeti kutatásának folyamatában, tapasztalatai alapján a helyreállítást végző művész-mester leírható-elolvasható érzéseiben felszínre került. Ez többször egy krimi izgalmasságával vetekedik, leginkább egy-egy festmény történetének kutatását végigkísérve, például *A budapesti Tiziano-kép titka* vagy a *Hamisított eredeti vagy eredeti hamisítvány* című fejezetekben. Az elsőnek említett mű esetében, amely Tátrai Vilmos művészettörténész szerint az 1540-es évek elején készült (Tiziano Vecellio: *Mária bemutatja gyermekét Szent Pálnak*), a fellelhető írásos dokumentumok mellé felsorakoztatott, a restaurátor által elvégzett festéstechnikai vizsgálatok eredményei támasztották alá kétséget kizáróan a festő kilétét. A másodikként említett fejezet tárgya (*Női képmás*) egy eredetileg Max Händl (1694–1759) bécsi festő által a 18. század elején megfestett női portré, ami csak a restaurátori beavatkozásnak köszönhetően bukkant elő egy száz évvel későbbi átfestés alól. A beavatkozás egyszerű lakklevételnek indult, ám a restaurátor számára gyanús jelek további vizsgáldást provokáltak, így derült fény arra, hogy Adam Joseph Braun (1748–1827) az 1810-es, 1820-as években átfestette a képmást, „aktualizálva” az ábrázolt hölgy hajviseletét és ruházatát, a ráfestéssel megtakarítva „az arc aprólékos megfestésének fáradsalmait”. Vannak persze kevésbé izgalmas részei is a könyvnek, amikor mondjuk a szerző belefeledkezik a restaurálás technikáiba és anyagaiba (például az *Id. Lucas Cranach: A gyermekét tápláló Madonna fototechnikai vizsgálata* című fejezetben), és olyan jellegű információk sorát tárja az olvasó elé, ami igazán csak a szakemberek számára érthető és érdekes. A szerző mentségére szolgál a mindannyiunk előtt ismert tény, miszerint rendkívül nehéz egy ilyen könyvben, mint a „műhelytitkok”, úgy egyensúlyozni, egy szakma magas szintű ismereteiről írni, hogy az a „beavatottnak” is értékes szakmai szöveget és a művészetkedvelő, a titkok iránt érdeklődő, de laikus közönségnek is élvezetes (a szó legnemesebb értelmében vett) ismeretterjesztő szöveget ötvözze. Hogy Szentkirályi Miklós nem elsősorban a szakmabelieknek, de a szélesebb közönségnek is szánta könyvét, az a mű végére illesztett *A konzervátor / restaurátor tevékenységének sajátossága* cí-

mű összefoglaló írás és a *Szakkifejezések szótára* szócikkei alapján sejthető anélkül, hogy a könyvben olvasható lenne a szerző szándéka. Néhány soros vallo-mása, amely *Legfontosabb restauratori munkáim* című felsorolását előzi meg, így összegez: „közel 40 év közszolgálatom alatt mintegy 120 jelentős művészeti alkotás restaurálását végeztem el.” Ezek nagy része festmény, közülük tíznek a restaurálásáról olvashatunk a könyvben részletesen. Szemléletesek a restaurálási dokumentációkból válogatott, igazán különleges, a műhelytitkokat tetten érő képek, gyönyörűek a restaurált festmények részleteit is bemutató fotók, szembesítik az olvasót a megdöbbenő „ilyen volt, ilyen lett” élményével. A világhírű festők – Filippino Lippi (1457–1504), Paolo Veronese (1528–1588), Paul Gauguin (1848–1903) és mások – műveinek restaurálása mellett legfontosabb munkájának Munkácsy Mihály Krisztus-trilógiájának restaurálását tartja Szentkirályi Miklós. Mindhárom monumentális festmény (*Golgota*, *Krisztus Pilátus előtt*, *Ecce Homo*) történetével, vizsgálataival, a kutatófeltárásokkal, a helyreállítás hosszú folyamatának apró részleteivel találkozhatunk a könyv lapjain. Az összesen 13 fejezetből négy a trilógiával foglalkozik. A művész azonban nem csak festményeket restaurált. A könyv első fejezete egy gótikus szárnyas oltár, utolsó fejezete egy barokk ikonosztáz restaurálásáról szól. Mindkét helyreállítási feladat komoly kézműves-technikai ismereteket is igényelt a restaurátorművész bevallása szerint. A máriapócsi bazilika ikonosztázának restaurálása (készítette a 18. század közepén Konsztantinosz Thaliodorosz mester) annak „csodálatos ácsszerkezetét és az azt ékesítő faragványainak” helyreállítását is jelentette, nem csak a medálók festményein „rejtőzködő próféták” eredeti képeinek újra láthatóvá tételét a 19. század végi átfestések eltávolításával. A legelső fejezet a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében lévő, a kisszebeni Keresztelő Szent János-plébániatemplomba 1510 körül készült Angyali üdvözlés-oltár rekonstruált mustrák háttérének történetét meséli el. A már régven hiányzó háttér újra elkészítéséhez, pótlásához, ehhez a régen elfelejtett kézműves-technikához modellkísérleteket is kellett végezni. A szerző szavai szerint: „*A gránátalma-motívumokból komponált mustra sikeres rekonstruk-*

ciónak jelentőségét nemcsak abban látom, hogy el is tudtuk azt készíteni, mégpedig igen magas művészi színvonalon, hanem hitelesen rekonstruáltuk a középkori oltár-építő műhelyek munkamódszereit és eszközeit is, igazolva, hogy a Kárpát-medencében ezeket az aranyustrákat bravúros ügyességgel megfaragták, majd aranyozták, ellentétben a tőlünk nyugatra elterjedt préselt brokátmintákkal.”

Az eredmény tökéletes eredeti szépségében magáért beszél, a művész-restaurátor méltán büszke rá. Ebből a munkájából ered a címválasztás is: *Gránátalma a szárnyasoltáron*.

Nagyon érdekes a kötet végén listában, bélyeg nagyságú képekkel együtt látni a „legfontosabb munkákat”, bár az ígért kronológiai rend – ami következne a restaurátor életművének közreadása miatt, megadva a könyv alapvető jelentőségét – nem a helyreállítási munkálatok időrendje, hanem a restaurálások az eredeti művek születésének sorrendjében követik egymást.

TISZAVÁRI ESZTER
könyvtáros

(Kairosz Kiadó, 2012. 241 p.)

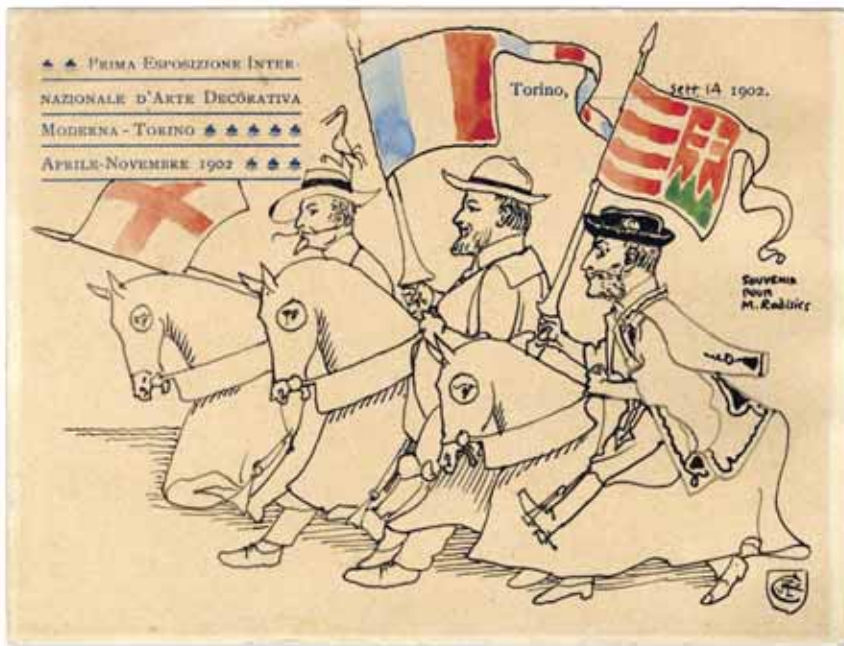
Tiffany, Gallé és a szecesszió mesterei

Kiállítás a budapesti Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből a római Musei Capitoliniban

■ 2013 tavaszán az olaszországi magyar kulturális évad első rendezvényeként a budapesti Iparművészeti Múzeum a római Musei Capitolini termeiben a 19. század végének új művészeti ízlését az *art nouveau*-t, a *liberty style*-t, vagy ahogyan Németországban nevezik, a *Jugendstil* állítja a figyelem középpontjába. Rómában fontos emlékeztetni arra, hogy a 19. századi akadémikus művészet formulái ellen fellázadó generáció egyik legismertebb hivatkozása, amely hamarosan mozgalmi névként is elterjedt – máig is használjuk –,

a római történelemből ismert régi latin szó, a *secessio*. A római plebejusok Kr. e. 494-es tiltakozására (*secessio in montem sacrum*) utaló nevet ugyan nem Itália művészei, hanem a Gustav Klimt vezette bécsi művészcsoporthoz tette híressé. Közép-Európában ettől a *secessio plebis* történetét idéző művészcsoporttól és az Olbrich-féle bécsi kiállítási épülettől kapta az új stílus a nevét is. Természetesen a hagyományokkal, elsősorban a neoklasszikus szabályokkal szemben fellépő, a dekorativitást és a szimbolikus kifejezőmódot preferáló művészeknek is voltak elődeik, mintáik és inspirációs forrásaik.

Walter Crane karikatúrája az 1902. évi torinói iparművészeti kiállítás nemzetközi zsűrijének tagjairól. Radisics Jenő, az Országos Magyar királyi Iparművészeti Múzeum igazgatója jobbról az első / Walter Crane's cartoon of the members of the jury of the First International Exposition of Modern Decorative Arts, Turin, 1902. Jenő Radisics, Director of the Hungarian National Royal Museum of Applied Arts is first right

Fotó: Áment Gellért / Iparművészeti Múzeum, Budapest

Budapestnek ebben a történetben páratlan szerencséje volt. A gazdasági fellendülés az Osztrák–Magyar Monarchia másik fővárosánál, Bécsnél is távolabbra repítette Budapestet a 19. század avitt mentalitásától.

Ha az 1900 körüli Budapestet szerencsésnek nevezük, úgy még inkább szerencsésnek kell tartanunk a város egyik legnagyobb múzeumát, az Iparművészeti Múzeumot, amely 1872 óta ugyan már létezett, de identitásának csúcspontjára az 1890-es években jutott el.

A kiállításon szereplő amerikai, nyugat- és közép-európai művek nem véletlenül természetes otthonukat találták meg az 1900 körüli Budapest „modern” múzeumában. Legtöbbjük azonnal a gyűjtemény részévé lett. Elévülhetetlen szerepe volt ebben a múzeum akkori legendás igazgatójának, Radisics Jenőnek. A külön szokásokkal rendelkező Radisics a kor nemzetközi múzeumi életének egyik vitathatatlan grand seigneurje volt. Feltűnő magyar kosztümben látogatta a művészeket, műkereskedőket és aukciókat. Párizsban a viláckiállításra egyetlen mozdulattal százszámra vásárolt első osztályú alkotásokat Alexandre Bigot műhelyéből és másoktól. 1902-ben a torinói iparművészeti kiállításon mint a nemzetközi vezérkar „lovas bandériumának” tagját örökítette meg Walter Crane.

A kiállítással a Musei Capitolini közönségének ebből az optimista, intenzív és „progresszív” Európából szeretnénk ízelítőt és élményt nyújtani.

TAKÁCS IMRE
a budapesti Iparművészeti Múzeum főigazgatója

A kiállítás katalógusában megjelent előszó rövidített változata.

■ A 2013-as Magyar–Olasz Kulturális Évad keretében a budapesti Iparművészeti Múzeum nagyszabású, mintegy száz műtárgyat felvonultató kiállítással mutatkozik be a római Musei Capitoliniben. A *Tiffany, Gallé e i maestri dell'Art Nouveau nella collezione del Museo di Arti Applicate di Budapest* (Tiffany, Gallé és a szecesszió mesterei az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből) című tárlat 2013. február 19-én nyílik, és április 28-ig tart nyitva.

Az Iparművészeti Múzeum art nouveau-gyűjteménye kiemelkedő jelentőségű. A tervszerű gyűjtés már az 1889. évi párizsi világkiállítás alkalmával elkezdődött, csúcspontját az 1900-as párizsi világkiállítás jelentette. Az itt megszerzett, a legfrissebb tendenciákat képviselő műveket a múzeum saját kiállításain is

mertette a magyar közönséggel, inspirálva a magyar tervezőket és gyártókat. Így hatottak Louis Comfort Tiffany Budapesten bemutatott, lüsztertechnikával készült üvegei a magyar Zsolnay kerámiamanufaktúra művészi munkájára.

A kiállítás kiemelkedő kvalitású műtárgyakkal reprezentálja a szecesszió virágkorának, az 1889. évi párizsi világkiállítás és az 1911. évi torinói nemzetközi iparművészeti kiállítás közötti periódusnak technológiai és művészeti újításait és mutatja be a különféle művészeti ágak és a különböző nemzetiségű alkotók egymásra hatását. A tárlat anyagának nagy részét jelentő üveg- és kerámiatárgyak – Louis Comfort Tiffany, Émile Gallé, a Daum fivérek és a Zsolnay-gyár főműveinek – bemutatását ékszerek (René Lalique) és kárpitok (Rippl-Rónai József, Otto Eckmann) kiállítása teszi gazdagabbá.

A kiállítás és a katalógus koncepciója Csenkey Éva és Gálos Miklós művészettörténészek munkája.

Bővebb információ a következő internetes címeken olvasható: www.imm.hu, www.museicapitolini.org/ és www.magyarolasz.hu. (*Iparművészeti Múzeum – A szerk.*)

Határhelyzet-határesetek

XVI. BOT – Belsőépítészek Országos Találkozója Zsennyén

■ A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének (MAOE) Belsőépítész Választmánya *Határhelyzet-határesetek* címmel rendezte meg 2012. szeptember 14-15-16-án a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) támogatásának köszönhetően immár hagyományossá vált szimpóziumát az alkotóházzól nevezetes Zsennyén. A XVI. BOT címként használt mottója többféle jelentéstartalommal bírt, megannyi értelmezési lehetőséggel, amit azért a felkért előadók, hozzászólók tovább tágitottak.

Határhelyzetben volt (van) a szakma, amikor az egyébként szükségszerű építészeti alapképzés úgy kapott primátust, hogy a hajdani főtanszak, az általa kibocsátott diploma, és ami a legdöbbenetesebb, a

foglalkoztatási körök lajstroma sem tartalmazza a belsőépítész elnevezést. Ez nem egyszerű slendriánság, hanem, sajnos, lényegi probléma – egzisztenciális következményekkel.

Határhelyzethez értünk a tekintetben is, hogy szakmai besorolásunk ügyében elmozdult valami, és újabb két egyetemen indítják el a felsőfokú belsőépítész-képzést. Ideje is, hiszen az OKJ-s (Országos képzési jegyzék) tanfolyamokon végző lakberendezők finoman szólva változó színvonalon töltik be azt az űrt, mely a megbízatás hiányában vegetáló építészmérnököket is csábítja. A megfelelő jogosultsághoz kötött szakmagyakorlás (minimum a közberuházások esetében) elismertetése után, már nem lenne kifogásunk

az alanyi jogú művészkedés ma sajnálatos módon visszaélésekre és talmi ábrándok megvalósítására is alkalmat adó elvével.

Tóth Tibor Pál kurátor az üdvözlő szavak után ismertette az előttünk álló két és fél nap programját. Felolvasta a rangos előadói gárda névsorát, utána külön is köszöntötte Mikó Sándort, a konferencia örökös tiszteletbeli elnökét, valamint a fővédnököket, Ferkai Andrást és Fekete Györgyöt.

Fekete György, a soproni egyetem professor emeritusa nyitóelőadásában nemcsak a Magyar Művészeti Akadémia elnökeként, hanem olyan belsőépítészként formálta szavait, aki kétkezi művelője az ipar- és képzőművészet különféle ágazatainak, sőt szakirányú publikációin túl átlép az irodalom határmezsgyéjén is. A bevezető előadás azonban nemcsak a művészetek területén professzionális teljesítményt nyújtó alkotó beszéde volt, hanem a kulturális közügyeinkkel foglalkozó, hivatalával azt irányító politikusé is. Beszámolt az akadémiai bizottságokban folyó munkáról, a miniszteri szintű változtatásokra jogosító kompetenciáról és az azóta oly' nagy vihart kiváltó Nemzeti Szalon ügyéről.

A kultúrpolitikát mint beavatkozást eleve gyanakvással fogadják sokan, különösen azok, akiknek az eddigi szűk marokból azért még csurrant, cseppent valami. A végletekig ellehetetlenült, egzisztenciális bizonytalanságban élő művész társadalom aggályait lehet szítani is mindenféle ideológiák mentén, de az vitathatatlan, hogy ha a művek és műfajok szélesebb skálája jut majd nagyobb nyilvánossághoz, akkor a megmérettetés sem marad „mutyizós”, szűk szakmai ügy, s ha az iparművészet a többi művészeti ághoz hasonló bemutatkozási lehetőséget és támogatást kap, az a belsőépítész javát is szolgálja.

Fekete György beszámolóját egy díszlettervezői blokk követte, elsőként Csikós Attila előadása *A zenés színpadtól a látványépítészetig* címmel. Őt a Magyar Állami Operaház vezető tervezőjeként elsősorban operák, balettelőadások és persze az itthon is meghonosított operabál színpadra álmódójaként ismertük eddig, de a képekkel bőségesen illusztrált zsenyei bemutatkozás a világ számos helyén kifejtett, nem kizárólag szcenikai jellegű munkásságára is ráirányított

ta figyelmünket. (E lap legutóbbi, 2012/4-es számából az olvasók szintén képet alkothattak a sokoldalú pályá nevezetesebb állomásairól az alkotó vallomása-ként.)

E sorok írója, aki szintén belsőépítésznek tanult, és építész-tervezőművész diplomát szerzett, majd a filmdíszlet-tervezői pályát választotta, ezúttal nála illetékesebbre hagyta, hogy a mozi világáról beszéljen, helyette a „Határhelyzet-határesetek” mottót fejtette ki az e cikk elején felvázoltnál részletesebben és plasztikusabban.

Talán a nemzetközi játékfilmgyártásban ismertebb a neve Bertalan Tivadarnak, mint a hazai mozinézők számára. A látványtervező-szakma doyenje számtalan film, televíziójáték vizuális hététerét alkotta meg, ezekből igen szerényen válogatott, s csak reménykedhetünk benne, hogy grafikus, festő és írói életművét – mely cseppet sem periferikus a filmgyártásban professzionális szinten végzett munkájához képest – jövőre élénk tárja.

Szegő György építész, belsőépítész, építészeti szakíró és folyóirat-főszerkesztő valamennyi tevékenységi köréből adott ízelítőt, s a folyamatos tanulás fontosságára hívta fel a figyelmet, hiszen ez az átalakulás a megújulás kulcsa.

A szimpózium másnapján több előadó is foglalkozott a stílushatárok átlépésével. Elsőként az *Art deco és modernizmus* címmel Horányi Éva művészettörténész, muzeológus, majd kolléganője, Reichard Dóra következett. Előbbi a „gobelinszövő” építész, Kóródy György munkásságáról beszélt, utóbbi Kovács Zsuzsa belsőépítész pályaképén mutatta be a váltást. A korszak miliójét megidéző kiállítás (*Art deco és modernizmus – lakásművészet Magyarországon 1920–1940*, Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012) tervezője, Somlai Tibor nemcsak erről a munkájáról beszélt, hanem eddigi sokféle területet felölelő munkásságáról, kiemelve két szakmai és művészettörténeti igényvel megírt könyvét.

Ferkai András építészettörténész, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) Elméleti Intézetének igazgatója *Határ vagy szakadék* címmel értekezett legalább négyféle stílusirányzatról, melyek közvetlen előzményként, illetve történelmi, népi gyökerekként

vannak jelen az adott kor bútorművészetében, s az enteriőrökben. Ernyey Gyula formatervező, a MOME professor emeritusa a száz éve született Bozzay Dezső életművét méltatta, aki építő-iparművészből vált ipari formatervezővé. A hazai design meghatározó egyéniségének emlékkiállítására 2012. október 1–23. között volt látható a FUGA Budapesti Építészeti Központban. Bugár-Mészáros Károly építészettörténész *Belsőépítészlet és szcenika a színháztól a templomig* címmel tartott ezúttal is lebilincselően érdekes előadást. A kastélyszínházak színpadtechnikájáról oly bőszegesen buzogtak fel a szakirodalomban fennmaradt emlékek, hogy az éjszakai ráadás-vetítés ezúttal sem maradhatott el. A második nap délutánja ismét a belsőépítészektől végzett, de más alkotóterületeken megnyilvánuló lett. Nádai Tibor egy korábban róla készült portréfilmben, a *Fény tereiben* mutatta be munkásságának döntő hányadát kitevő funkcionális lámpacsalád tervezésének, gyártásának történetét, míg Ferencz István kollégánkról – aki építésztként praktizálva érdemelte ki többek közt a Kossuth-díjat – kiderült, hogy a folyamatban lévő diósgyőri vár-rekonstrukcióban a belsőépítészeti tervezést is magára vállalta. Garajszki József azért fordult el viszonylag hamar más művészeti ágak felé, mert elszomorította, hogy enteriőrjeit sűrűn és gátlástalanul lerombolták (ez nem csak vele fordul elő), ezért hosszabb kihordási idejű és szuverénebb műfajokban kezdett alkotni. Fa-, fém- és bőrplasztikák kerültek ki a keze alól, a grafikák, akvarellek és egyéb technikával készült képek pedig hat eddig kiadott könyvében, valamint a róla készült portréfilmben is megörökítődtek. Bánk András negyven évig volt a legismertebb magyar belsőépítész (Király József, Németh István, Hornicsek László) munkatársa, illetve szabadúszó tervezőművész, de 15 éve kizárólag a festészetnek él. Tájékepei, csendéletei abban a realista stílusban szólnak hozzánk, mely sohasem lesz korszerűtlen, míg azzal az igénnel fordulunk a képzőművészet felé, hogy gyönyörködtessen. O. Ecker Judit, a Magyar Építés Kamara Belsőépítész Tagozatának elnöke villámlátogatása szűkre szabott perceiben arról számolt be, hogy a tervezői jogosultság kérdésében hamarosan új állásfoglalás várható a felettes szerv részéről. Remélhető-

leg a nem kamarai tag tervezőművészek is részesülhetnek a kreditrendszerben megszerzhető tervezői részjogosultságban, amit részsikerként lehet elkönyvelni, de a küzdelmet tovább kell folytatni szakmai szervezeteinkben éppúgy, mint a képzési helyeken. A MOME-n az elmúlt évtizedek alatt túlsúlyba került építészettanítást úgy akarják a belsőépítészeti ismeretek elsajátításával egyensúlyba hozni, hogy a fiatalabb, de az enteriőrképzés gyakorlatában már jártas tanárokkal töltsék fel az üresedő helyeket.

A konferencia zárónapján moderatori közreműködéssel kötetlen témájú beszélgetés zajlott, melynek során a szakma nem túl rózsás helyzetéből való kilábalási lehetőségeket kerestük. Tildi Béla, az NKA Vizuális Művészetek Kollégiumának tagja a pályázati lehetőségekről tájékoztatott bennünket. Formális zárónyilatkozat idén sem készült, de az elhangzott hozzászólásokból egyértelműen kirajzolódott, hogy strukturális változásokra van szükség. A gazdasági válságra a kultúra állandó, mindent átható jelenlétével kell válaszolni. Leltárt kell készítenünk úgy egyenként, mint társadalmilag, hogy önmagunkra találjunk.

A 2012-es *Belsőépítészek Országos Találkozóján* elhangzottak fenti rövid kivonata, az előadók egy-két mondatba sűrített gondolatsora csak villanásnyit árult el az ott folyó munkáról, még kevesebbet annak hangulatáról. Ám akit a teljes anyag érdekel, az tájékozódhat a világhálón, mert Tóta József kollégánk felvette videofilmre az előadásokat, a szimpózium megszervezésében és az utómunkálatokban is oroszlánrészt vállaló Márton László Attila pedig feltette azokat a www.termuves.hu portálra. A leltárbevitel itt és most megtörtént, s csatolva eddigi konferenciáink részben már feldolgozott történetéhez, remélhetőleg még ebben az évben elkészül az összefoglaló kiadvány is.

GYÜRKY ANDRÁS
belsőépítész,

a MAOE Belsőépítész Választmányának tagja

Magyar Iparművészet 2012

Tartalomjegyzék

KIÁLLÍTÁSOK

Ariadné lányai Gödöllőn. Hauser Beáta, Nagy Judit és Rónai Éva kárpitművészek kiállítása a GIM-Házban (*Szepes Hédi*) 4/26

Art and Design for All *lásd* Művészet mindenkinék

Art deco és modernizmus – lakásművészet Magyarországon 1920–1940. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása (*Ferkai András*) 2/6

Bácsi Magda gyűjteménye *lásd* Elsüllyedt hajók kincsei

Báron László *lásd* Visszatekintés

Bozzay 100. Emlékkiállítás a FUGA Budapesti

Építészeti Központban (*Ernyey Gyula*) 4/9
Elsüllyedt hajók kincsei. Kínai porcelánok Bácsi Magda gyűjteményéből az Iparművészeti Múzeumban (*Rétbelyi Miklós*) 1/2

Fekete György belsőépítész kiállítása az Iparművészeti Múzeumban – Aranykor (*A művész vallomása*) 4/45

[A] FISE első 30 évéről. Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban (*Mascher Róbert*) 4/13
Gombold újra! Divat a magyar 2012. Öltözképbemutató a Millenárison (*Dvorszky Hedvig*) 2/20

[Jóna] Guðvarðardóttir kerámiaművészete – Aki a természet kreációinak újjáalkotója... (*Probstner János*) 4/40

Hajda György Zsigmond famíves-restaurátor kiállítása a Magyar Népi Iparművészeti Múzeumban – A famíves (*Fekete György*) 3/54

Hauser Beáta *lásd* Ariadné lányai...

Katona Katalin ötvösművész életmű-kiállítása a Klebelsberg Kultúrkúriában – A teljesség felé (*Fekete György*) 1/31

[Húszéves a] Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely – Az új Árkádia földjén (*íff. Gyergyádesz László*) 4/32

Kilenc évtized a művészet vonzásában. Pirk

Jánosné Remsey Ágnes (1915–2010) és a Remseyek – emlékkiállítás a Szentendrei Képtárban (*Dvorszky Hedvig*) 1/25

Kortárs magyar illusztrációművészet – Gyermekkönyv-illusztráció *lásd* [A] Magyar Illusztrátorok Társaságának kiállítása...

Kozma Lajos-öztöndíjasok beszámoló kiállítása *lásd* Moholy-Nagy László- és Kozma Lajos-öztöndíjasok beszámoló kiállítása...

Magyar Formatervezési Díj 2012. Kiállítás az Iparművészeti Múzeumban (*Matolcsy György, Bendzsel Miklós*) 4/2

[A] Magyar Illusztrátorok Társaságának kiállítása a Gaál Imre Galériában – Az illusztráció missziója (*Fekete György, Sárkány Győző*) 1/48

Magyar kézművesség 2012 – A víz világa kézművesszettel. Kiállítás a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban (*Fekete György, Gergely Imre, Szűcs György*) 3/57

Megvalósult művek 2011. Kiállítás az NKA által támogatott iparművészek alkotásaiból az Iparművészeti Múzeumban (*Tildi Béla, Cseh Borbála*) 1/11

[A 2011. évi] Moholy-Nagy László- és Kozma Lajos-öztöndíjasok beszámoló kiállítása az Iparművészeti Múzeumban – Gazdagodott a hazai formakultúra 2/16

Molnár Gyula grafikusművész kiállítása a Fészek Galériában – Hommage à Poster (*Dvorszky Hedvig*) 3/39

Művészek Majolika és Agyagipari Telepe, Hódmezővásárhely *lásd* Tiszta forrás...

Művészet mindenkinék. A Victoria and Albert Museum vendégkiállítása a budapesti Iparművészeti Múzeumban (*Takács Imre, Martin Roth*) 3/2

Nagy Judit *lásd* Ariadné lányai...

[XXII.] Őszi Kerámia Tárlat a Magyar Alkotóművészek Házában (*Lovag Zsuzsa*) 1/7

[XXIII.] Őszi Kerámia Tárlat a Magyar Alkotóművészek Házában (*Lovag Zsuzsa*) 4/36

Pirk Jánosné Remsey Ágnes *lásd* Kilenc évtized a művészet vonzásában

Polgár Rózsa kárpitművész életmű-kiállítása az

Iparművészeti Múzeumban – „Hová vezetnek a szálak” (*Keserü Katalin*) 1/15

Remsey Ágnes *lásd* Pirk Jánosné Remsey Ágnes Rényi Krisztina grafikusművész kiállítása a

Forrás Galériában – A korszerűség nem stíluskérdés (*Fekete György*) 1/54

Rónai Éva *lásd* Ariadné lányai...

Rózsaszín Zsolnay használati tárgyak. Kiállítás a Zsolnay Kulturális Negyedben (*Winkler Barnabás*) 2/2

Simon Károly ipari formatervező művész kiállítása az Iparművészeti Múzeumban – A mű és ami mögötte van (*Fekete György*) 2/25

Soltra E. Tamás szobrászművész kiállítása a soproni Lábasházban – Éremritkaságok (*Fekete György*) 4/51

Sprok Antal faipari mérnök, szobrász soproni kiállításának megnyitójára – Képzelt sétatím Sprokkal (*U. Nagy Gábor*) 4/55

Szegő György építész, látványtervező kiállítása a Galéria IX-ben – Az „áalomtervező” (*Ács Piroska*) 2/34

[Beszélgetés] Szigeti Szilvia textiltervezővel – Textilben elmesélt 25 év (*Molnár Szilvia*) 4/21

Textil-irat. Válogatás a lódzi Centralne Muzeum Wlókienictwa anyagából a 4. Textilművészeti Triennále társrendezvényeként (*Husz Mária*) 3/20

[4.] Textilművészeti Triennále *lásd* Textil plussz... Textil plusz – a 4. Textilművészeti Triennále Szombathelyen – Anyag és káprázat (*Husz Mária*) 3/12

Tiszta forrás – 100 éves a hódmezővásárhelyi Művészek Majolika és Agyagipari Telepe. A vásárhelyi kerámiaművészet múltja és jelene – kiállítás a Duna Palotában (*Lovag Zsuzsa*) 3/24

„Tisztelet az alkotóháznak” – válogatás a Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely textilművészeinek és képzőművészeinek munkáiból *lásd* [Húszéves a] Kecskeméti Textilművészeti Alkotóműhely Winkler Barnabás gyűjteménye *lásd* Rózsaszín Zsolnay...

KÖNYVEK, KATALÓGUSOK

- A magyar divat 1116 éve. A magyar viselet a honfoglalástól a 21. század elejéig (*Dvorszky Hedvig*) 2/60
- Csipcs Antal: A divatról komolyan (*Berke Márta*) 1/65
- F. Dózsa Katalin, Simonovics Ildikó, Szatmári Judit, Szűcs Péter: A magyar divat 1116 éve... lásd A magyar divat 1116 éve...
- Madarassy István ötvös-szobrászművész (*D. H.*) 2/65
- Polgár Csaba/György: Határesetek (*Dvorszky Hedvig*) 4/69
- 100/50. 100 éves kerámiaoktatás / 50 éves üvegoktatás. Szerkesztette Kádasi Éva (*Dvorszky Hedvig*) 4/65
- Szelényi Károly: Színek. A fény tettei és szenvedései. Goethe színtana a mindennapokban (*Deme Tamás*) 3/61
- Tasnádi Zsuzsanna – Selmeczi Kovács Attila: Régi magyar mintakincs (*Kiss Éva*) 1/62

MŰHELYEK

- A kortárs magyar ötvösművészet helyzete napjainkban. Konferencia és kiállítás a Barabás Villában (*Bakonyvári M. Ágnes – Katona Katalin*) 3/36
- Az év belsőépítésze 2011-ben Csavarga Rózsa – Duplázás szülőben (*Gyürky András*) 2/29
- [Beszélgetés] Bertalan Tivadar látványtervezővel a filmdíszlettervezésről is – Képzőművészeten innen, irodalmon túl (*Gyürky András*) 1/35
- B. Laborcz Flóra ötvösművész műhelyvallomása érmeiről – Bepillantás a személyes végtelenbe 2/42
- Csavarga Rózsa lásd Az év belsőépítésze...
- Csikós Attila díszlettervező művész „úti számlója” – Életem, sorsom, pályaképem 4/59
- Csipler Vanda lásd Diploma 2012
- Diploma 2012. A soproni Széchenyi István Városi Könyvtár gyermekrésztlegének arculattervezése (*Csipler Vanda, Jakab Csaba*) 3/50
- Dombi Livia üvegtervező művésztől – Az üveg meghódítása (*Szenes István*) 2/38
- Hornicsek László belsőépítész, építész és formatervező pályájáról – Egy boldog tervezőművész (*Kiss Éva*) 1/40

Hornicsekné Müller Ilona grafikusművész plakátjai és grafikai munkái – Művészet az utcán (*Kiss Éva*) 1/44

- [Beszélgetés] Kis Iringó textilművésszel – Fontos lenne visszatérni a természethez (*Molnár Enikő*) 1/21
- Krajcsovics Károly ötvös iparművész munkái – Anyagba öntött gondolatok (*Kaszab Zsuzsanna*) 2/45
- Laborcz Flóra, B. lásd B. Laborcz Flóra
- Müller Ilona, Hornicsekné lásd Hornicsekné Müller Ilona
- [A] Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karán elindult kerámia-tervezés alap- és mesterszakról – Létezzünk! (*Nagy Márta*) 1/59
- [Ilona] Romule keramikumművész mágikus kreatúráiról – Mint a mesében... (*Probstner János*) 3/32
- Szabán György keramikumművész gondolatai a szépségről és az anyagról – Csend-élet 3/28
- Töreky Ferenc grafikusművésztől objektíven – Egy teljes alkotói életről (*Sára Ernő írása és a művész gondolatai*) 2/49
- Turi Endre – A kortárs magyar zománcművészet nagymestere (*iff. Gyergyádesz László*) 3/45

NEKROLÓG

- Makovecz Imre (1935–2011) építész emlékére – A példa (*Fekete György*) 1/67

VISSZATEKINTÉS

- [A magyar báb- és zománcművészet nagymesteréről,] Báron Lászlóról (1931–2011) – „Eltűnt. / Kezében tábla volt és fény a homlokán” (*iff. Gyergyádesz László*) 2/56
- Kass János (1927–2010) grafikusművész emlékezete – Bélyegportrék (*Gál József*) 2/53

INFÓ

- Állami kitüntetések 2012. március 15. alkalmából. Az iparművészet területén alkotó díjazottak 2/66
- Magyar Iparművészet 2011. Tartalom- és képjegyzék 1/74
- Olvasókerék. Szemle az Iparművészeti Múzeum könyvtárában olvasható idegen nyelvű folyóiratokból (*T. E., Z. K.*) 1/68, 2/66, 3/66, 4/71

Képjegyzék

- Abakanowicz, Magdalena*: Barna Abakan IV. 3/20
- Ács Ilona* lásd YSSI Csoport
- Álló nőalak, kezében pengetős hangszerrel, 12–13. sz. 1/2
- Andrási Edina*: Dekonstruált porcelánkészlet (Herendi Porcelánmanufaktúra) 4/14
- Antal Balázs*: Kisszériás vendéglátó-ipari porcelán tárgycsoport ART hotelek részére 2/19
- Apostol Ágnes*: Kerámiahalak 3/57
- Ardai Ildikó*: A varázsló sapkája 3/13
- Ariucci Noriko*: Almák 3/15
- Asztalos-, ács-, és molnárcéh-jelvény ábrázolása habán céhkorszón (18. sz.). Gáspár M. rajza 1/64
- Babos Pálma*: Rácsszerkezet 4/38
- Bálint Sára*: Öltözékcsalád 2/21
- Baranyai András*: Illusztráció (Vincze Tamás: Vaker) 1/49
- Báron László*: A naparcú ember 2/56
- Attila halála 2/56
- Bádogdob 2/57
- Bohóc 2/58
- Chartres-i katedrális II. 2/57
- Emlék 2/58
- Harcos angyal 2/59
- Holdbéli csónakos 2/58
- Koronás Krisztus 2/59
- Tűzmadár születése 2/57
- Bein Klára*: Ruhatervek a Luxus Áruház számára 2/64
- Benyó Éva*, Jedlovski Rezső: Dísztorülkőző, faragott tartóval 3/60
- Bereczné Lázár Nóra*: Csángó írott tojások 3/60
- Beretvatartó tok fedőlapja (19. sz.). Tóth Zoltán rajza 1/64
- Bertalan Tivadar*: Átváltozás 1/38
- Filmdíszlet, londoni tér, forgatás közbeni fotó (Koldusopera, rendező: Menahem Golan) 1/39
- Filmdíszletterv (Az Isten varázslója, rendező: Günter Gräwert) 1/36
- Filmdíszletterv-vázlat (Sztrogoff Mihály, rendező: Jean-Pierre Decourt) 1/37
- Filmlátványterv (Charlemagne, rendező: Jean Delannoy) 1/36

- Filmlátványterv, határőrség (Gerolsteini kaland, rendező: Farkas Zoltán) 1/35
- Filmlátványterv, kocsmá (Terülj-terülj asztalkám!, rendező: Bodrossy Félix) 1/35
- Filmlátványterv, prágai színház (Gólem, nem valósult meg) 1/36
- Filmlátványterv, vízimalombelső (Budai Nagy Antal, diplomamunka saját forgatókönyv alapján) 1/37
- Fonalbogozó 1/38
- Színpadterv (Szörényi–Bródy: István, a király) 1/39
- B. Laborcz Flóra*: A változás állandósága 2/44
- Az én házam az én várom 2/42
- Csodaszarvas magyar eredetmonda III. 2/42
- Érintés 2/44
- Eszmélés IV. 2/43
- Karnatik 2/42
- Palackposta II. 2/43
- Boda Gyöngyvér*: Női öltözékek 1/14
- Bornemisza Eszter*: Légi város 3/13
- Bottengruber, Ignaz* lásd Teáskészlet öt darabja
- Bozzay Dezső*: Kávédaráló, és műszaki rajza 4/11, 3-as borító
- Kétcukló villamos. Társtervező: Lengyel István 4/12
- Körtelefon (Telefongyár) 4/12
- Laboratóriumi műszer 4/12
- Mestermű rádiókészülék (Magyar Philips) 4/9
- Négytengelyes vasúti étkezőkocsi belső kialakítása. Társtervező: Kaesz Gyula, Hornicsek László 4/11
- Orion AR312 és 322 rádiókészülék. Társtervező: Kovács Mihály, Karmazsin László 4/10
- Orion BR701 hordozható rádiókészülék 4/9
- Philips Olimpia rádiókészülék 4/10
- [A] Bozzay Dezső tervezte Jóbarát rádiókészülék reklámja 4/9
- [A] Bozzay Dezső tervezte Philips rádiócsalád amerikai stílusú reklámja 4/10
- Brandenburgi Katalin ruhája és főkötője, 17. sz. 2/61
- Buczkó Bence* lásd Medence Csoport
- Bukrán Edit*: Kertemben 1/7
- Buzás Andrea*: Illatszercsalád grafikai és csomagolási arculatterve 4/15
- Byszewska, Teresa*: Zöld arc 3/23
- Cone Dávid*, Szabó Réka (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem): LaGocka 4/3
- Csavariga Rózsa*: MOM Kulturális Központ, büfé és előtere, Budapest 2/32
- feljárata a színházterembe 2/29
- földszinti előtér 2/32
- kupolaterem 2/33
- színház földszinti bejárata 2/29
- színházgaléria 2/30
- színházi előtér (részlet) 2/1-es borító, 31
- színházterem a színpaddal 2/30
- színházterem erkélye 2/30
- Cséfalvay Fanni* lásd Cséfalvay Lilla
- Cséfalvay Lilla*, Cséfalvay Fanni (PreNoir): Öltözékcsalád 2/20
- Csemán Ilona*: Földből föld I-II-III. 4/37
- Cser Jolán* (?): Ave Maria, asztali óra 2/11
- Háromkarú csillár angyalokkal 2/12
- Cserna Juliska*: Könyvkötés (R. M. Rilke: Mesék a Jóistenről) 2/13
- Csésze aljjal, tájképpel, 18. sz. 1/6
- Csete Balázs* lásd Gömöri ácsolt láda
- Csik Orsolya*: Kag táskakollekció, kivitelező: Salamon Endre 2/16
- Csikós Attila*: Dízletterv (Richard Wagner: Az istenek alkonya. Magyar Állami Operaház, Budapest) 4/4-es borító
- Dízletterv (Verdi: Aida. Magyar Állami Operaház, Budapest) 4/59
- Étterem, Kaltenberg Brew Pub, Vail, Colorado, USA (terv) 4/63
- Királyi vár, Disneyland Park, Anaheim, Kalifornia, USA (látványterv, nem valósult meg) 4/63
- König Ludwig an der Messe étterem, München, Németország 4/64
- Környezetterv a Kaltenbergi Lovagjátékokhoz, kaltenbergi vár, Geltendorf, Németország 4/62
- Színpadkép (Erkel Ferenc: Bánk Bán. Magyar Állami Operaház, Budapest) 4/60
- Színpadkép (Molnár Ferenc: Olympia. Nemzeti Színház – Várszínház, Budapest) 4/59
- Színpadkép (Richard Wagner: A walkür. Magyar Állami Operaház, Budapest) 4/61
- Színpadkép (Richard Wagner: Az istenek alkonya. Magyar Állami Operaház, Budapest) 4/61
- Csikós Kitti*: Papíredény 1/61
- Csipler Vanda*: Az új gyermekrészlég dekoratív bejárati fala, Széchenyi István Városi Könyvtár, Sopron (rajz) 3/52
- földszinti tere (felülnézet, digitális látványterv) 3/52
- galériája és dekoratív mennyezete (digitális látványterv) 3/51
- galériája, munkahellyel (digitális látványterv) 3/50
- galériájának sarokkuckója (digitális látványterv) 3/53
- háromszintes játszószigete (digitális látványterv) 3/53
- információs tere (digitális látványterv) 3/51
- játszószigetének dekorációja (rajz, részlet) 3/52
- Csordás Katalin*: Szatmári viselet 3/58
- Dearle, John Henry* lásd Morris, William; Webb, Philip; Dearle, John Henry
- Demény Andrea*: Könyvterv (Petter Lidbeck: Den fina Prinsessan) 4/17
- Diákmunka (Művészeti Szakközépiskola, Szombathely): Dobozolt monogram (évközi feladat) 3/36
- Gyűrűsorozat (vizsgaremek, részlet) 3/38
- Hurkolt lánc (évközi feladat) 3/38
- Teáskanna (vizsgaremek) 3/37
- Dombi Livia*: Bejárati üvegajtó, Monte Carlo Casino, Budapest. Ötvös: Merényi Zoltán 2/41
- Csontóra (részlet) 2/40
- Fekete óra 2/38
- LWL üvegelem (részlet) 2/40
- LWL üvegfal (és részlete) 2/40, 38
- Mennyezeti csillár (LED-világítással), Monte Carlo Casino, Budapest 2/39
- Mennyezeti lámpa, Eural Trans Gas-recepció, Bank Center, Budapest. Belsőépítész: Herrery M. Caesar, mozaik: Kopek Rita 2/39
- Without – LWL üvegfal (részlet) 2/41
- Dönczi András*: Eresztőgyalu (ropánt) 3/58
- Ducsai Judit*: Klocfcif – önmagát megtartó, alakítható organikus formák 2/18
- Dulácska*: A nő – Művészeti, kozmetikai, divatipari, fürdőpropaganda kiállítás, plakát 2/62
- Ecsedy Sarolta* lásd Szegő György
- Edény (részlet; Zsolnay-gyár), 19. sz. 2/2

- Elek Anita:* Sípok, okarinák, jelhangok 2/17
 Előkelő hölgy, két kis konttlyal, 7–8. sz. 1/2
Enzinger, Gertraud: Homlokzatok 3/16
 Ereկtvetartó (másolat; Országos Magyar Királyi
 Iparművészeti Múzeum, Galvanoplasztikai
 Osztály), 19. sz. 3/3
Esser, Barbara; Horn, Wolfgang: Lengesd
 a zászlódat 3/19
 Falitál (Művészek Majolika és Agyagipari
 Telepe), 20. sz. 3/25
Faradi Ilona: Mezőkövesdi cifraszűr alapján
 készült kosztűm terve 2/63
Faragó Géza: Goldberger Printemps, plakát 2/63
Farkas Anett: Öltözékcsalád 2/23
Farkas Sándor lásd Medence Csoport
Fekete György: Angyalok hozták (részlet) 4/48
 – Apokalipszis 4/45
 – Az idő mérhetetlen 4/49
 – Egyiptomi emlék. Medál: Kótai József 4/47
 – Életjelek 4/48
 – Jákob lajtorjája 4/47
 – Képfestők bűvöletében 4/46
 – Lelkész apám emléke 4/47
 – Marianne arany madara 4/49
 – Sylvia hegedűje (és részlet) 4/50, 1-es borító
 Festett templommennyezet virágdíszítményei
 (18. sz.). Győri Vilmos rajza 1/64
 Fonaldíszes, maszkos kancsó, 17/18. sz. 3/6
Főris Barbara: Etno remix kollekció (részlet)
 1/12
Földi Kinga: Japán kert, női öltözék 3/16
 Francia udvari frakk, 18. sz. 2/61
Gádor István: Váza 2/9
Galkowski, Stefan: Salamon bölcs ítélete 3/21
Garai Mixi lásd Medence Csoport
Gáspár György: Hello CERN 4/13
Gáspár M. lásd Asztalos-, ács-, és molnárcéh-
 jelvény ábrázolása habán céhkorszón
Gatti, Giambattista: Intarziás tábla 3/4
Gazdag Ernő, Török Ádám (Nyugat-magyar-
 országai Egyetem): X-1 szánkó koncepció 4/2
Gazsóné Kis Zsuzsanna: A menyasszony napja
 3/59
Gorka Géza: Virágtartó 2/15
Goró Lajos: Húsvéti korzó a Stefánián 2/62
 Gömőri ácsolt láda (19. sz.). Csete Balázs rajza
 1/3-as borító
Gross András lásd Medence Csoport
- Guðvarðardóttir, Jóna:* Föld az égből 4/42
 – Kódobozok I., II. 4/42, 41
 – Kővirágok 4/44
 – Moha-mező 4/43
 – Terméketlen (és részlete) 4/40, 41
 – Tő a szigeten 4/44
Gyöngyösi Renáta: Öltözékcsalád 2/24
Györffy Zoltánné: Csiptekertítő 2/13
Győri Vilmos lásd Festett templommennyezet
 virágdíszítményei
Gyulai Natália: Neverland kollekció 4/16
Haba Erika: AP – Vizek Istene 4/20
Hajda György Zsigmond: Bödönök 3/56
 – Bödönöszék 3/56
 – Délvidéki szuszék és kicsinyített másolata 3/56
 – Kanalak 3/54
 – Keverőkanalak 3/54
 – Kis tárgyak (Kicsinységek) 3/55
 – Konyhai segédeszközök 3/55
 – Lélekmadár (babuka) 3/54
 – Madaras edények 3/55
 Hallgatói munkák (Pécsi Tudományegyetem
 Művészeti Kara): Edények 1/61
Harmati Hedvig: Fonatpozíció + (részlet) 3/12
Hausser Beáta: Búsmagyar 4/27
 – Utazás 4/28
 – Végül 4/31
Hefkó Mihály: Bejárati ajtókilincs, magánház
 3/37
 – Olvasói asztali világítótestek terve
 a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi
 Könyvtára (Budapest) számára 3/3-as borító
Hegedűs Viola Anna: Tér-fény-felület 2/19
Herrman, R. W.: Rajz egy gipszmásolatról 3/11
Herrer-y M. Caesar lásd Dombi Lívía
Horn, Wolfgang lásd Esser, Barbara; Horn,
 Wolfgang
Hornicsek László: Dunamelléki Református
 Egyházkerület Ráday Kollégiumának emeleti
 pihenője, Budapest 1/42
 – lépcsőházi feljárója, Budapest 1/43
 – Ferihegy 2 repülőtér utasvárócsarnoka 1/43
 – Fészek Művészklub eszpresszója, Budapest
 1/41
 – [A] Jászberényi Hűtőgépgyár budapesti
 bemutatótermének távlati képe 1/42
 – KGST-palota konferenciaterme, Moszkva
 1/40
- Magyar Kereskedelmi Kamara tanácssterme,
 Budapest 1/41
 – Szobaberendezés terve, Bútor- és Lakás-
 művészeti Kiállítás 1/40
 – Vázlattev a MÁV új étkezőkocsijához 1/41
 – *lásd még* Bozzay Dezső
 Hornicsekné Müller Ilona *lásd* Müller Ilona
Horváth Csilla (Nyugat-magyarországi
 Egyetem): Látható és tapintható mesekönyv
 4/7
Horváth Krisztina: Egy csillag, illusztrációterv
 (és részlete) 4/17
H. Rábmer Mária: Ádám és Éva kiűzetése a
 Paradicsomból, kerámia kompozíció (részlet)
 2/10
Husza József lásd Lepedőszél és párnahajvég
 – *lásd még* Székely festékes szőnyeg
Illés László: Díszkancsók 2/6
 Imafülke-csempék, 13. sz. 3/7
 Ismeretlen tervező: Kalocsai alkalmi ruha, 20. sz.
 2/64
 Ismeretlen tervező: Likőröskészlet, 20. sz. 2/6
 Ismeretlen tervező: Orvosi rendelő várótermi
 bútorzata (Ideál csőbútorüzem), 20. sz. 2/6
Jäger Margit: Ló karámmal és karám nélkül 1/8
Jankovics Marcell: Illusztráció (Arany János:
 Toldi) 1/49
Jedlovski Rezső lásd Benyó Éva, Jedlovski Rezső
Juhász Norbert: Ládafia – avagy önvalomás
 a ládából 3/57
 Kacska, 1–3. sz. 1/5
Kaeszy Gyula lásd Bozzay Dezső
Kaeszy Gyuláné Lukács Kató: Kétajtós szekrény 2/11
Káldy Júlia (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem):
 UNIBODY 4/5
Kaliczky Katalin: Szafari utazószett 3/18
Kállai Nagy Krisztina: Illusztráció (Lackfi János:
 Ugrálóház) (és részlete) 1/49, 1-es borító
Kallós Ede: Kétfülű edény (Művészek Majolika
 és Agyagipari Telepe) 3/24
 Kancsó (Művészek Majolika és Agyagipari
 Telepe), 20. sz. 3/25
Kanics Márta: Népi szövés technika újra-
 értelmezése II. – UV-reagens textilelemek
 2/18
 Kannakészlet (Zsolnay-gyár), 19. sz. 2/2
Kapás Nagy Mihály: Lepkés virágtartó edény
 (Zsolnay-gyár) 3/9

- Karmazsin László* lásd Bozzay Dezső
Kasler Andrea: Férfikarkötő 4/14
Kass János: Bartók Béla, bélyegblokk 2/54
– Cukor György, bélyeg 2/53
– Festmény XX. – Johann Wolfgang Goethe, bélyegblokk 2/55
– Festmény XXVI. – Bélyegnap 64., bélyegblokk (részlet) 2/55
– Irodalmunk és színház történetünk nagyjai, bélyegblokk (részletek) 2/55
– Isaac Newton, bélyegpár 2/54
– Jeles magyarok III., bélyegsorozat 2/54
– Kaffka Margit, bélyeg 2/53
– Kölcsey Ferenc és A magyar nyelv megújítója: Kazinczy Ferenc, bélyegek 2/54
– Orvosok II., bélyegsorozat 2/53
Katona Katalin: A kék madár I. 1/31
– A teljesség felé II. 1/34
– Bibliotheca Hungarica I. 1/32
– Dicsőség I., II. 1/32
– Doboz 1/31
– Fényoszlop II. 1/33
– Kehely 1/31
– Puttó II. 1/33
– Tér – Idő kapu (és részlete) 1/34
Katona Valéria: Csillagok vagyunk mi is (Hubble) 1/11
Katona Szabó Erzsébet: Térbe lépő I–VIII. 3/14
Kecseti Gabriella: Megpróbálja lenyelni 4/33
Kecsés Ágnes: Síremlék Bódy Irénnek 3/12
Kerek fedeles doboz, ló tuszvirágos díszítéssel, 16/17. sz. 1/5
Kerezi Gyöngyi: In memoriam Lechner Ödön, térelváltató-terv és Gépmadár 1/10
Két apró rizsboros csésze, 7–10. sz. 1/4
Kétfüles váza (Művészek Majolika és Agyagipari Telepe), 20. sz. 3/24
Kéziratok takácsmintakönyv lapja (18–19. sz.). Nagy Mátyás mintakönyvéből 1/63
Kis Iringó: Bomlás (részletek) 1/21
– Életjel I., II., III. (és részleteik) 1/22, 23, 24
– Káosz (és részlete) 1/21
Kis Zsuzsanna, Gázsóné lásd Gázsóné Kis Zsuzsanna
Kókay Krisztina: Hozzád vezető 4/35
Koleszár Ferenc: Önjelölő 1/12
Kopec Rita lásd Dombi Livia
- Korényi Mariann*: Kötődések, női öltözékcsalád 3/15
Kótai József lásd Fekete György
Kovách V. Elina: Zöldben 4/20
Kovács Marianna: Pöttymintás mellény, szoknyával 4/18
Kovács Mihály lásd Bozzay Dezső
Kovács Péter: Emléktöredékek a nagy hegyről 3/14
Kovács Zoltán: Lépcsőkorlát, Xantus János Idegenforgalmi Középiskola, Budapest 3/36
– *lásd még* Matriál Építő- és Design Center
Kozma Lajos: Karosszék 2/8
– Szekrényke (1920-as évek vége) 2/7
– Szekrényke (1925 k.) 2/9
– Tükkör 2/9
Könyvborító, 18. század 3/7
Kőrös Benedek (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem): Csiga 4/4
Krajcsovics Károly: Birkózók, sportérem 2/48
– Eremlasztika (a 4-es metrő alapkövetételére) 2/46
– Ivóút, Gazdagréti lakótelep, Budapest 2/45
– Liszt Ferenc-emlékérem 2/48
– Mesefa (diplomamunka) 2/46
– Pege Aladár-emlékérem 2/47
– Rubljov-emlékérem 2/47
– Szárnyasangyal-sor (rekonstrukció), Új Színház, homlokzat, Budapest (részlet) 2/48
– Uszodaóra 2/45
– Zelk Zoltán emlékoszló, Költők Parkja, Budapest 2/47
Krajcsovits Margit: Álomzuhatag 4/39
– Áthatás 4/37
– Lüssteres edények 4/39
– Nyitva van az aranykapu, menjetek be rajta 4/36
Kulka, Lilla: Anonim XII. – az Anonimek ciklusból 3/20
Kun Fruzsni: A veréb és a csóka (illusztrációterv) 1/50–51
Kutak Adrienn: Átszűrődő fények 1/10
Laborcz Flóra, B. lásd B. Laborcz Flóra
László Edina: Gyógynövényalapú lakástextilek 1/11
Lázár Nóra, Bereczné lásd Bereczné Lázár Nóra
Lengyel István lásd Bozzay Dezső
Lepedőszél és párnahajvég (18. sz.). Huszka József rajza 1/62
- Liu Hai, a pénzköpő békával, 17/18. sz. 1/5
Lukács Emese: Hajtogatások 1/61
Lukács Kató lásd Kaesz Gyuláné Lukács Kató
Magyar Gergely lásd Medence Csoport [Műhelymunka a] Magyar Iparművészeti Főiskola kerámia szakán 1951-ben. Majoros Hédi, Gálócsy Edit és Gazder Antal 4/67
Makovecz Imre: A budapesti felső-krisztinavárosi római katolikus templom keresztmetszeti terve 1/67
Márky Béla: Parasztpár ünnepi viseletben 2/7
Márton Bendegúz: Bögrék 1/59
Mascher Róbert: Rhombus sportrepülőgép formaterve (modell) 4/20
Matriál Építő- és Design Center, Budapest (homlokzati részlet). Építész-belsőépítész tervező: Kovács Zoltán 3/37
Maw & Co.: Albertopolis 3/7
Mázascsempe-sorozat, 17. sz. 3/10
Medence Csoport (Magyar Gergely, Gross András, Terebessy Tóbiás, Farkas Sándor, Garai Mixi, Buczkó Bence): Re+Concept – kreatív újrahasznosítás 4/8
Medgyessy Ferenc: Négyfüles váza (Művészek Majolika és Agyagipari Telepe) 3/25
Merényi Zoltán lásd Dombi Livia
Mezősi Eszter: Város II–III. 1/12
Minya Mária: Szörnyecskek 1/8
Molnár Ádám (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem): Helyi érdekű vasút a főváros számára (digitális tervek) 4/5
Molnár Gyula: Annának még minden év új és happy 3/41
– Hommage à Escher, plakát 3/44
– Hommage à Oskar Schlemmer, plakát 3/40
– Hommage à Pablo Picasso – kék periódus, plakát 3/44
– Kurzshét – Bányai István előadása a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, plakát 3/42
– Nézőpont, plakát 3/40
– Női írók nemzetközi konferenciája, Komárom–Komarno, 2008, plakát 3/42
– Örkény Fesztivál, Budapest (Egyperces novellák), plakát 3/43
– Rubens és Braque emlékére, plakát 3/40
– Street art, plakát 3/41
– Tolerancia 2012, plakát 3/39
– *lásd még* Kiállításrészletek

- Molnár Jacqueline*: Illusztráció (Szakács Eszter: Villámhajtógó Diabáz) 1/48
- Molnár Kálmán*: 4. Textilművészeti Triennále, plakát 3/19
- Molnár Mária Virág*: Pliszéruha 4/19
- Molnár Péter Salamon*: Jawa nyulak 4/18
- Molnár-Madarász Melinda*: Öltözék 2/22
- Morelli Edit*: Kiáltás 1/13
- Morris, William*; Webb, Philip; Dearle, John Henry: Az erdő 3/10
- Morvay Ibolya*: Cím nélkül 3/17
- Motoda Mahoko*: Zöld 3/16
- M. Sarlós Erzsébet*: Szinkronúszás 3/60
- Müller Ilona*: Aliz (Alice) már nem lakik itt, filmplakát 1/46
- Autó, filmplakát 1/47
- Bogáncs, filmplakát 1/44
- Estély habfürdővel, filmplakát 1/46
- Hahó, Öcsi!, filmplakát 1/45
- Meseillusztráció-vázlat I., II. 1/46, 47
- Ó, az a csodálatos háború!, filmplakát 1/45
- Rítus, filmplakát 1/45
- Szegény gazdagok, filmplakát 1/44
- Nagy Dániel* lásd Stalker Studio Kft.
- Nagy Judit*: Hinta, vörös bordűrös madarak 4/31
- Petőfi-émlékkárpit 4/29
- Predestinatio III. – Az élet 4/28
- Nagy Máté*: Kis- és középiskolások új rendszerű írószertartói 2/16
- Négyszögletes tálka, szerelmespár-ábrázolással, 16–17. sz. 1/3
- Nyerges Éva*: Folyamatban (részlet) 4/32
- Nyíri Katalin* lásd YSSI Csoport
- Nyúl alakú fedeles dobozka, 16/17. sz. 1/2
- Oláh Tamás*: Menhírek 4/34
- Orvosságos edénykék, 18. sz. 1/4
- Ökrös Zsuzsa*: Ruhatervek a Budapest Divatszalon számára 2/64
- Pápai Livia*: Rőzse 4/32
- Pártoljuk a magyar ipart, képeslap, 19/20. sz. 2/62
- Pásztor János*: Váza (Művészek Majolika és Agyagipari Telepe) 3/27
- Pataki Dávid Miklós*: Fényelnyelés, fényát-eresztés, fényátengedés, reflexió 2/17
- Pázmány Judit*: Időkapzsula I. (Juvenis) 1/13
- Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar könyvtára, Pécs (2011-es fotó) 1/60
- Média- és Alkalmazott Művészeti Intézet, Kerámia-tervezés szakos hallgatók nagy műterme (2011-es fotó) 1/59
- – tanterme (a 2011. nyári költözés közben) 1/60
- Pekáry István*: Madonna, szövött kárpit 2/10
- Modiano, plakát 2/14
- Pencz József*: Ótkarikák kisvársa 3/58
- Philippe, Emile*: Írómappa 3/38
- Plaisir, Philippe*: Tömeg 1/10
- Plewka-Schmidt, Urszula*: Az öreg király (diptichon) 3/21
- Polgár Csaba*: Békássylepel 4/69
- Fénynyomat 4/69
- Laufer-festészet 4/70
- Változat vattakabátra 4/70
- Polgár Rózsa*: Anyaság 1/19
- Gyűrődés 1/17
- Himnusz című műve a Szövött himnuszok című kiállításban 1/16
- Ötszáz éves a reformáció 1/15
- Szabadság 1/17
- Terítés 1/20
- Tisztelet Ferenczy Noéminek 1/15
- Tisztelet Luthernek 1/16
- Tisztelet Magyarországnak 1/18
- *lásd még* Kiállításrészletek
- PreNoir* lásd Cséfalvay Lilla, Cséfalvay Fanni
- P. Szabó Éva*: Erdély szövet 2/12
- Pull, Georges*: Tál Bernard Palissy stílusában 3/4
- Püspök Balázs*, Vető Péter: YEESBOX csomag-átadó automata 4/6
- Püspöki Apor* (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem): SWING – a kandalló két arca és Ungár Soma: GausWheel SLX3.1 sportszer 4/8
- Radnóti Tamás*: Asztalkombináció és egy-személyes ágy gördíthető asztallappal 1/14
- Ráhmer Mária, H. *lásd* H. Ráhmer Mária
- Ráthonyi Kinga*: Awakening Garden II. 1/9
- She (Elle) 4/36
- Remsey Ágnes*: Bogáncs 1/4-es borító
- Csomózott szőnyeg (Palotás Szőnyegműhely) 1/26
- Csomózott szőnyeg kis-ázsiai mintával (Palotás Szőnyegműhely) 1/28
- Fehér bohóc piros gallérral és Karnevál herceg (babák) 1/30
- Korhely bohóc (baba) 1/30
- Leányszobaszőnyeg-terv 1/29
- Sárközi tulipános szőnyegterv (Malonyay Dezső: A magyar nép művészete, 1907 alapján) 1/29
- Somogyi betyáros szőnyeg (Palotás Szőnyeg-műhely) 1/25
- Szőnyegterv 1/27
- [A] Remsey Marionettszínház színpadképe, jelenet Az Ezeregyéjszaka meséiből (modell az 1947. évi előadásról készült archív fotók alapján, az eredeti marionettfigurákkal) 1/30
- Rényi Krisztina*: A griffmadár (illusztráció, Benedek Elek: Táltos Jankó és más mesék) 1/58
- A kék madár 1/56
- A kérők (illusztráció, Sebők Zsigmond: Legszébb mesék a világ népeinek mesekincséből) 1/57
- A király, aki nem tudott sírni (illusztráció, Anga Mária: Ki vasalja ki a katicabogárkák szárnyait?) 1/54
- A sárkány kútja 1/56
- Erős János (illusztráció, Süss föl nap, fényes nap! 47 magyar népmese. Összeáll. Szende Aladár) 1/57
- Hammas Jutka (illusztráció, Benedek Elek: Táltos Jankó...) 1/54
- Kampó Táltos (illusztráció, Süss föl nap...) 1/55
- Könyvborítóterv (Wass Albert: Szerencsés Pista) 1/54
- Mondjad hát: Széna! (illusztráció, Süss föl nap...) 1/57
- Részegh Botond*: Illusztráció (Részegh Botond: Játék a megfeszített lélek tükrével) 1/50
- Rév István Árpád*: Oroszlán II. 2/12
- [If.] *Richter Aladár*: I. Magyar Országos Iparművészeti Kiállítás, plakát 2/14
- Richter Sára*: Szalag 3/18
- Rodin, Auguste*: La France 3/9
- Rofusz Kinga*: Illusztráció (Schein Gábor: Irijám és Jonibe) 1/52
- Romule, Ilona*: Denevérlány, lámpa 3/35
- Főnix 3/34
- Léggömb és denevérlány 3/34
- Mentőöv, lámpa (és részlete) 3/33
- Mozaikos hal 3/32

- Noked 3/34
- Nyitott ajtó 3/35
- Varjús készlet 3/32
- Rónai Éva*: Champion 4/33
- Megérkezés Villey sur Tille-be 4/30
- Navigare necesse est 4/27
- Rohanás 4/26
- Rozmann Ágnes*: Európa 2012 – Látogasson Magyarországra!, bélyeg kisív 4/2
- Rudzka-Habisiak, Jolanta*: Melegség 3/23
- Ruha, 19. sz. 3/8
- Sak, Dorota*: Bölcs és bolond szüzek 3/22
- Salamon Endre* lásd Csík Orsolya
- Sárkány Roland*: Illusztráció (Novák Gábor: Mesebeli mesterek) 1/53
- Sarlós Erzsébet, M. *lásd* M. Sarlós Erzsébet
- Schëffer Anna*: Napéjegylenlőség 4/38
- Sejben Lajos*: Hagyaték 3/13
- Simon Károly*: Cervinia 1/C táskarádió 2/27
- COMBI-X röntgen vezérlőegysége és terve (Medicor Röntgen Rt.) 2/25, 4-es borító
- Építőegység-rendszerű motorsorozat (Ganz Villamossági Művek) 2/25
- 24 csatornás EEG (kezelőfelület-terv és a gyártmány) 2/27
- 8 csatornás elektroencefalográf (modell és terv, diplomamunka) 2/26, 25
- 5000 lóerős villamos mozdony (prototípus; Ganz Villamossági Művek) 2/26
- Vasúti diszpécserközpont, Dombóvár (Ganz Villamossági Művek) 2/28
- *lásd még* Kiállításrészletek
- Sinkó András*: Tintatartó 2/14
- Sipos Éva*: Arany-Lik 4/35
- Solti Gizella*: Menedék 4/33
- Soltra E. Tamás*: Firenzei könyvjelzők II., IV. 4/52
- Gyermekkor I., IV. 4/51, 54
- Ostyák V., VI. 4/54
- Pompeji II., X. 4/53
- Venezia III., V. 4/51, 54
- Somogyi Alett*: Öltözéksalád 2/24
- Süptei Eszter*: Öltözék 2/22
- Sövegjártó Mária*: Enyészet I. 1/7
- Megtörve, megtépve, megalázva 1/7
- Spanyolozott tükrös fedele (19. sz.), rajz 1/62
- Sprok Antal*: A mester 4/58
- Antoska 4/56
- Az én kis falum 4/55
- Bumszlika 4/56
- Büszke antilop 4/57
- Felician szekrénye I. 4/58
- műhelye (részlet) 4/55
- Ollé! 4/58
- Tektonikus asztal 4/57
- Stalker Studio Kft.* (Vargha Balázs, Nagy Dániel): Magyar Nemzeti Galéria – arculatterv 4/6
- Szabán György*: Csendélet I. 3/31
- Csendélet II., III., IV., V., VI., VII. 3/28, 29, 30, 31,
- Csendélet VI. (részlet) 3/1-es borító, 30
- Kármentő 3/29
- Óra 3/30
- Vázák 3/30
- Szabó Edit*: Róka 4/38
- Szabó Éva, P. *lásd* P. Szabó Éva
- Szabó Illés* lásd Szegő György
- Szabó Réka* lásd Cone Dávid, Szabó Réka
- Szabó Verona*: Zúzvara 3/4-es borító
- Szántói Krisztián*: Illusztráció (Dóka Péter: Betyárvilág) 1/51
- Széchenyi István Városi Könyvtár gyermek-részlege, Sopron (jelenlegi állapot, 2012-es fotók) 3/50
- *lásd még* Csipler Vanda
- Szegő György*: Látványkompozíció az Álmodói – Világraszóló magyarok című kiállításához (Millenáris Park, Budapest) 2/36
- Novi Sad-i Szcenó Triennále katalógus-címlapja 2/37
- Örvénylő spirálszínház, Óbudai Gázgyár, Budapest (OISTAT-pályázat, Amszterdam, társtervező: Ecsedy Sarolta és Szabó Illés) 2/36
- Színpadi díszletterv, makett (Peter Weiss: Marat/Sade. Csiky Gergely Színház, Kaposvár) 2/37
- Színpadkép (Johann Strauss: A denevér, Magyar Állami Operaház – Erkel Színház, Budapest) 2/35
- Színpadkép (Lope de Vega: A kertész kutyája. Hevesi Sándor Színház, Zalaegerszeg) 2/34
- Színpadkép (Tennessee Williams: Üvegfigurák. Szigligeti Színház, Szolnok) 2/35
- Színpadkép látványterve (Weöres Sándor: A kétfejű fenevad. Csiky Gergely Színház, Kaposvár) 2/34
- [A] visegrádi Mátyás Király Múzeum tervpályázati terve (diplomamunka) 2/3-as borító
- Székely festékes szőnyeg (19. sz.). Huszka József rajza 1/63
- Székesfővárosi Iparrajziskola ötvös szakosztálya* (?): Kaspó, 20. sz. 2/11
- Szelényi Károly*: A színek térhatása fehér és fekete, valamint színes alapokon (ábra) 3/64
- A színek tizenkét alapszíne 25, 50 és 75%-ban keverve fehérrel és feketével (ábra) 3/61
- Prizmatikus jelenség III. (fotó) 3/63
- Tanulmány arról, hogy egyetlen szín megváltoztatásával a képek karaktere is megváltozik (ábra) 3/62
- Szemán Anna*: Tálak 1/60
- Szigeti Szilvia*: Afro, nyomott lakástextil 4/23
- Hullám, tufting gyapjuszőnyeg 4/23
- Retro, jacquard-lakástextil 4/24
- Retro, tufting gyapjuszőnyeg 4/25
- *lásd még* Kiállításrészletek
- Szilágyi Erzsébet*: „Spirit of Spirit” 4/15
- Szócs Andrea Éva*: Fa, víz, föld 1/8
- Szulyovszky Sarolta*: A könnyek kertje (illusztrációterv) 1/53
- Szűcs Blanka* lásd YSSI Csoport
- Takács Bernadett*: Pipacsmező 4/13
- Takács Gabriella*: Kézzel szőtt, rétegelt kabát 4/34
- Tálak (Művészek Majolika és Agyagipari Telepe), 20. sz. 3/24, 26
- Tányér, terasz-ábrázolással, 18. sz. 1/3
- Tárnok Zolt*: Rozsdamentes ivókút (elemekből) 2/17
- Tárolóedény (Zsolnay-gyár) 19. sz. 2/3
- Teáskanna (Zsolnay-gyár) 19. sz. 2/3
- Teáskészlet öt darabja. Festés: Ignaz Botten-gruber, Meissen, 18. sz. 3/5
- Témmel Cintia*: Tálak 1/59
- Terbe János*: Karton Flex 4/4
- Terebessy Tóbiás* lásd Medence Csoport
- Tevan Margit*: Boroskészlet 2/13
- Toronyi Péter* (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem): Paprikum 4/2
- Tóth Szilvia*: Minden határán túl (L.O.N.) 3/18
- Tóth Zoltán* lásd Beretvatartó tok fedőlapja
- Tövölgyi Katalin*: Honnan nézzem? I–II. 1/9
- Tőrek Ferenc*: A múlt idő 2/52
- Art deco 2/49
- Cantata profana 2/51

– Gobelin korábbi témára 2/52
 – Gombháború, filmplakát 2/49
 – Hotel Budapest, reklámgrafika 2/50
 – Magyar Alumíniumipari Tröszt, reklámgrafikák 2/50
 – Oldtimer, levelezőlap 2/51
 – Sámson, Händel-oratóriumest a Zeneakadémián, poszter 2/51
 – Villon–Faludy, falinaptár 2/52
Török Ádám lásd Gazdag Ernő, Török Ádám
Turi Endre: A festő kertje 3/45
 – Attila temetése (részlet) 3/47
 – Dózsa György feltámadása 3/48
 – Halkacs 3/45
 – Napba öltözött asszony 3/46
 – Őrző 3/47
 – Páva 3/46
 – XII. stáció, Jézus szíve kápolna, Bácsborsód 3/49
 – Vízanya 3/48
 – Volt egy öregapó – Cantata profana 3/45
Újszászi Tünde: Autonóm textilobjekt 2/18
Úngár Soma lásd Püspöki Apor
Úveges Péter: U. P. G. egyedi hangszerkollekció 4/7
Valicsek Éva (Nyugat-magyarországi Egyetem): Egg box 4/3
Vargha Balázs lásd Stalker Studio Kft.
Vásárhelyi Antal: Kint és bent (illusztrációterv) 1/52
 Vázák (Művészek Majolika és Agyagipari Telepe), 20. sz. 3/26, 27
Vereczkey Szilvia lásd YSSI Csoport
Vető Péter lásd Püspök Balázs, Vető Péter
Visy Lilla: Fülbevalópár 4/19
Webb, Philip lásd Morris, William; Webb, Philip; Dearle, John Henry
Winfield, R. W.: Gázlámpa 3/3
YSSI Csoport (Vereczkey Szilvia, Szűcs Blanka, Ács Ilona, Nyíri Katalin): Fénycsengés kollekció, női öltözék, táskák, ékszerek (részlet) 3/17
Zelenák Katalin: A felejtés mintázata 4/34
Zilzer Hajnalka: Könyvtámasz-pár 2/11
Zsabokorszky Ferenc (Moholy-Nagy Művészeti Egyetem): Bartók Béla-emlékdíj 4/7
Zsarnóczky Krisztina: Noni Juice csomagolástervei 4/15

KIÁLLÍTÁS-RÉSZLETEK

Art deco és modernizmus – lakásművészet Magyarországon 1920–1940 (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012) 2/15
 Bácsi Magda gyűjteménye *lásd* Elsüllyedt hajók kincsei
 Elsüllyedt hajók kincsei. Kínai porcelánok Bácsi Magda gyűjteményéből (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2011/2012) 1/3, 6
 FISE30 – A Fiaatal Iparművészek Stúdiója Egyesület 30 éves jubileumi kiállítása (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012) 4/13, 14
 Magyar Formatervezési Díj 2012 (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012) 4/4
 [Kiállítás a] Magyar Iparművészeti Főiskola Zugligeti úti épületében 1961-ben 4/68
 Molnár Gyula: Hommage à Poster (Fészek Galéria, Budapest, 2012) 3/44
 Művészet mindenkinek. A Victoria and Albert Museum, a világ első iparművészeti múzeuma (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012) 3/2, 6, 9, 11
 Párizs és Budapest a divat tükrében 1750–2003 (Budapesti Történelmi Múzeum, Budapest, 2003) 2/60
 Polgár Rózsa: „Hová vezetnek a szálak” (Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2012) 1/20
 Rózsaszín Zsolnay. Winkler Barnabás gyűjteménye (Zsolnay Kulturális Negyed, Pécs, 2011) 2/4, 5
 Simon Károly: A mű és ami mögötte van (Iparművészeti Múzeum, Budapest 2012) 2/26, 28
 Szigeti Szilvia: Pályakép (FUGA Budapesti Építészeti Központ, Budapest, 2012) 4/21, 22, 24, 25
 Tiszta forrás – 100 éves a hódmezővásárhelyi Művészek Majolika és Agyagipari Telepe. A vásárhelyi kerámiaművészet múltja és jelene (Duna Palota, Budapest, 2012) 3/26
 Winkler Barnabás gyűjteménye *lásd* Rózsaszín Zsolnay

KÖNYV- ÉS FOLYÓIRAT-BORÍTÓK

A magyar divat 1116 éve 2/60
 American Craft 1/71, 2/69, 3/68
 Ceramics Monthly 2/68

Connaissance des Arts 1/68, 2/67
 Crafts 4/72
 Csipes Antal: A divatról komolyan 1/65
 Form 1/71
 Kunsthandwerk und Design 2/69, 3/69, 4/73
 L’Objet d’Art 1/69, 2/68, 4/71
 Madarassy István ötvös-szobrászművész 2/65
 Md 1/72, 73, 2/70, 4/74
 Polgár Csaba/György: Határesetek 4/69
 Sammler Journal 1/73, 74, 2/71, 3/71, 4/75
 100/50 4/65
 Szelényi Károly: Színek. A fény tettei és szenvedései 3/61
 Tasnádi Zsuzsanna – Selmeczi Kovács Attila: Régi magyar mintakincs 1/62

Összeállította:
 ANTAL MARIANN

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET
AZ ALÁBBI MÚZEUMOKBAN ÉS
KÖNYVESBOLTOKBAN KAPHATÓ:

Corvina Könyvesbolt

7621 Pécs, Széchenyi tér 8.

FUGA Budapesti Építészeti Központ

1052 Budapest, Petőfi Sándor utca 5.

Iparművészeti Múzeum, Könyvshop

1091 Budapest, Üllői út 33–37.

Írók Boltja

1061 Budapest, Andrássy út 45.

Magyar Nemzeti Galéria, Shop

1014 Budapest, Szent György tér 2.

Műcsarnok, Vince Könyvesbolt

1146 Budapest, Hősök tere

Nagytétényi Kastélymúzeum

1225 Budapest, Nagytétényi Kastélypark

Péter-Pál Galéria

2000 Szentendre, Péter-Pál utca 1.

Püski Könyvesház

1013 Budapest, Krisztina körút 26.

Szépművészeti Múzeum, Shop

1146 Budapest, Hősök tere

Városi Képtár – Deák Gyűjtemény

8000 Székesfehérvár, Oskola utca 10.

Városi Művészeti Múzeum Győr

9021 Győr, Király utca 17.

KÜLFÖLDÖN TERJESZTI:

Batthyány Kultur-Press Kft.

H–1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

Tel.: (1)489-0120, (1)212-5303

**A folyóirat korábbi példányai
a szerkesztőségben megvásárolhatók.**

Editorial

Dear Readers,

■ In Issue 1/2013 of Magyar Iparművészet/Hungarian Applied Arts, György Fekete, re-founder and Editor-in-Chief of this periodical for ten years, is bidding a fond farewell to the Journal with the mission to represent the past, present and future of Hungarian craft and design. Giving his new commission as President of the Hungarian Academy of Arts utmost priority, he removes from the Journal with thanks to the editorial team and to former colleagues and recommending a new person for the Editor-in-Chief's position.

As the new Editor-in-Chief of Magyar Iparművészet, I hope to fully justify this confidence. In cooperation with former co-workers and the old Editorial Board and considering the experience of predecessors, I hope to continue to improve still further the status of the journal as an important forum.

From 2013, our periodical will be published in a new format, ten times a year. Though novelties are welcome, continuity will evidently be provided.

In this issue, we are reporting of the most important events in the calendar of the Museum of Applied Arts: the current exhibition *Century through the Needle—110 Years of Halas Lace* in Budapest, and an exhibition of Art Nouveau works from the collection of the Museum to be opened in Musei Capitolini, Rome, in February.

New works by contemporary artists featured include compositions by Flóra Remsey, interior designs by Pál Somogyi and works exhibited at the National Graphic Design Biennial in Békéscsaba. We would also like to congratulate to textile artist Katalin Sárváry on her appointment to Honorary Professor of Moholy-Nagy University of Art and Design in recognition of her work as an artist and pedagogue.

Beside reporting of the annual Conference of Hungarian Interior Designers (BOT) at Zsenyve, we are commemorating important anniversaries, including the centenary of the Calvinist Church in Városliget Avenue, Budapest, and reviewing books of primary interest.

Welcome to all readers! I hope that you continue to cooperate with our team and support Magyar Iparművészet celebrating its 20th anniversary this year.

ÉVA KISS
Editor-in-Chief

A budapesti Városligeti fasori református templom főhomlokzatának rajza Árkay Aladár ex librisén /
Drawing of the main front of the Calvinist Church in Városliget Avenue, Budapest, on an Ex libris of Aladár Árkay
[ca. 1913]

nka
Nemzeti Kulturális Alap

A folyóirat ára: 750 Ft